

SÅ GÅR DET FÖR SKOGSINDUSTRIN

- **Pandemins andra våg bromsar in återhämtningen i världsekonomin**
- **Svensk export av trävaror och förpackningsmaterial har ökat under året**
- **Efterfrågan på grafiskt papper fortsätter minska globalt - påverkar även pappersmassan**
- **Svensk skogsindustris export till USA ökar kraftigt**

Kerstin Hallsten

Chefekonom
kerstin.hallsten
@skogsindustrierna.se
070-267 70 25

Katrin Heinsoo

Marknadsanalys
papper och massa
katrin.heinsoo
@skogsindustrierna.se
08-762 62 42

Christian Nielsen

Marknadsanalys
trävaror
christian.nielsen
@skogsindustrierna.se
072-209 84 30

Pandemins andra våg bromsar in återhämtningen i världsekonomin

Efter stora fall i BNP under första halvåret i år befinner sig världsekonomin i en lågkonjunktur med hög arbetslöshet och lågt pristryck. Under det tredje kvartalet skedde dock en stark återhämtning och BNP-tillväxten ökade mer än väntat i många länder. Den andra vågen av pandemin och medföljande skärpta restriktioner bröt sedan återhämtningen, framförallt i flera tjänstesektorer. BNP-tillväxten väntas därför bromsa in under kvartal fyra och bli svagare än tidigare förväntat i exempelvis Sverige, USA och euroområdet. Även inledningen av 2021 påverkas negativt.

Det finns även positiva nyheter kopplat till pandemin. Framgångarna med vaccinframställningen förväntas leda till att restriktionerna i många länder lättar igen. Tillsammans med en tydligt expansiv ekonomisk politik bidrar det till att återhämtningen kommer igång igen under 2021.

Den osäkerhet som präglar framtiden, kopplat till pandemin, handelskonflikter, Brexit, geopolitik med mera, bedöms fortsatt hämma både konsumtions- och investeringsvilja. Det faktum att BNP i år faller i många länder varmed produktionsvärden försvunnit, företagets lönsamhet försämrats och arbetsmarknader försvagats verkar också återhållande på tillväxten. Återhämtningen väntas därför bli utdragen.

Svensk skogsindustris export till USA ökar kraftigt

Trots fallande global handel och BNP har skogsindustrin ökat sin export under året. Det beror på att företagen varit flexibla och ökat handeln med länder där det funnits en efterfrågan, exempelvis USA, och att de generellt producerar produkter som efterfrågats under pandemin. Exporten av trävaror och massa har nästa dubblerats, om än från blygsamma nivåer, och står nu för fem procent av exporten. Exporten av grafiskt papper har dock fortsatt att minska, vilket är en strukturell förändring som har pågått under en längre tid. Nedgången hittills i år är 15 procent.

Även om exporten i volym ökar är det inte självklart att exportvärdena stiger, de påverkas även av hur de internationella priserna och kronans värde utvecklas. Under pandemin har kronans växelkurs stärkts med cirka 10 procent mot dollarn och cirka fyra procent mot euron. Det har minskat industrins samlade exportvärde. Den internationella prisutvecklingen har varit spretig för skogsindustrins produkter, exempelvis har träpriserna ökat medan massapriserna har rört sig sidledes.

Svensk export av trävaror och förpackningsmaterial har ökat under året

Under större delen av året har de totala leveranserna varit högre än produktionen. Leveranserna har ökat med fem procent, samtidigt som produktionen har minskat med tre procent. Det har lett till låga varulager hos svenska sågverk, vilket i sin tur

lett till förväntningar om en hög produktionstakt under hösten och fjärde kvartalet. Men under oktober sjönk istället produktionstakten. Detta är sannolikt kopplat till en ökad sjukfrånvaro i samband med den andra vågen av coronapandemin.

Den utländska efterfrågan på **svenska trävaror** har varit oväntad stark hittills i år. Exporten har hittills i år ökat med nästan 10 procent. Den för svensk och europeisk del positiva världsmarknaden har i mångt och mycket uppstått till följd av minskad produktion i Kanada, och i viss mån också i Ryssland, de två länder som har en större export av sågade trävaror än vad Sverige har.

De inhemska leveranserna har, i kontrast till den starka exportmarknaden, minskat med fem procent. Bygghandeln och ROT-sektorn har förvisso varit stark, men det har inte helt lyckats kompensera för minskad efterfrågan från exempelvis ett minskat småhusbyggande.

När året summeras kommer vi troligen konstatera att den globala efterfrågan på trävaror i världen har minskat. Den närmsta tiden kommer världsmarknaden fortsatt präglas av dagens låga lagernivåer. På kort sikt kan därför trävarumarknaden fortsätta gå starkt. Men produktionen runtom i världen går nu för fullt och efterhand som lagren fylls på igen, kan vändningen från underskott till ett överskott komma snabbt.

Även efterfrågan på **förpackningsmaterial** av kartong har ökat under året. Både produktion och export har hittills i år ökat med tre procent. Exporten av förpackningsmaterial steg till både EU och Asien, de två viktigaste marknaderna för svensk pappersindustri. Den ökade e-handeln under coronapandemin kan vara en delförklaring till detta.

Efterfrågan på grafiskt papper fortsätter minska globalt - påverkar även pappersmassan

Coronapandemin har medfört att nedgången i efterfrågan på tidnings- och magasinpapper har förstärkts ytterligare. Här skiljer sig inte utvecklingen i Sverige nämnvärt från den globala utvecklingen. Svensk produktion och export av **grafiskt papper** har till och med oktober fallit med 15 procent. Exporten sjönk till både EU och Asien, de två viktigaste marknaderna.

Den minskande produktionen av tidnings- och magasinpapper har även lett till minskad produktion av massa för eget behov. Den svenska massaproduktionen som går till försäljning utvecklades svagt under det tredje kvartalet, men sett över hela året är produktionen och de totala leveranserna ungefär på samma nivå som under 2019. Exporten ligger dock två procent högre än förra året. Exporten till USA har hittills i år ökat med 80 procent. Stark export till USA har kompenserat för en fallande export till Asien. Exporten till EU är i stort oförändrad.

Det finns en stark tilltro till att ett växande behov av förpackningsmaterial kommer öka efterfrågan på massa. Samtidigt går utvecklingen mot lättare och mer avancerade material. Det innebär att samma mängd pappersmassa kommer räcka till fler produkter. Det i sin tur kommer leda till ett ökat förädlingsvärde för skogsindustrins pappers- och kartongbruk.

Om rapporten

Rapporten innehåller en redogörelse för utvecklingen och läget för skogsindustrin och dess delbranscher sågverks-, massa- och pappersindustrin. Rapporten innehåller även en bedömning av svensk skogsindustris förväntade utveckling. En redogörelse och bedömning av global och svensk konjunktur finns också med.

Informationen baseras på officiell statistik och på Skogsindustriernas egen statistik. Rapporten kommer ut tre till fyra gånger per år och riktar sig till en bred läsekrets av beslutsfattare, journalister, analytiker och andra intressenter. De jämförelser som redovisas avser samma period föregående år om inte annat anges. Rapporten finns även på skogsindustrierna.se.

Innehållsförteckning

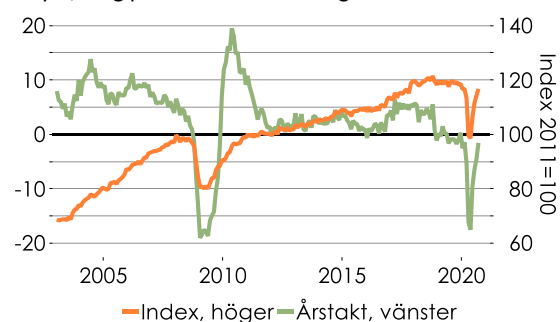
Internationell utveckling	4
Svensk utveckling	9
Trävarumarknaden	13
Massamarknaden	18
Pappersmarknaden	22

Internationell utveckling

- Efter stora fall i BNP och världshandeln under andra kvartalet skedde en tydlig återhämtning under tredje kvartalet.
- Den andra virusvågen har inte påverkat industrin lika hårt som tjänstesektorn.
- Under fjärde kvartalet och inledningen av 2021 väntas BNP-tillväxten i euroområdet dämpas igen. En fortsatt måttlig återhämtning väntas sedan under 2021.

1.1 Världshandeln

Volym, årlig procentuell förändring

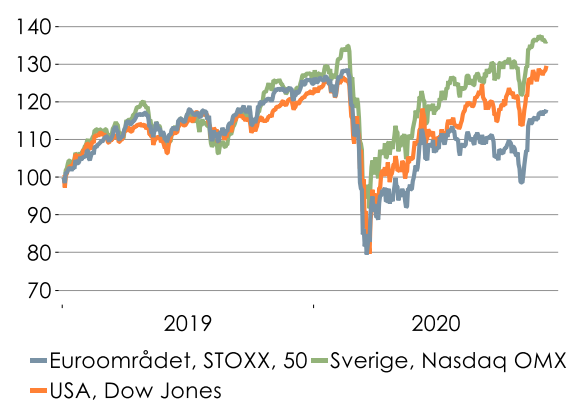
Källa: Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis (CPB) och Macrobond

Kraftiga svängningar på aktiemarknaden

Den andra vågen av smittspridning, och de skärpta restriktioner som följde på den, ledde till oro på de finansiella marknaderna över den ekonomiska utvecklingen. Detta medförde att aktiekurserna föll brett (se diagram 1.2).

1.2 Aktiekurser

Index 2019 = 100

Källa: Nasdaq OMX Nordic, S&P Dow Jones Indices, STOXX och Macrobond

När det sedan kom positiva signaler om vaccin steg aktiekurserna igen. På penning- och obligationsmarknaderna har utvecklingen varit mer stabil, vilket sannolikt kan förklaras av centralbankernas stödåtgärder. Dessa åtgärder är nödvändiga för att stabilisera de finansiella marknaderna och stimulera ekonomierna, givet det allvarliga läge vi befinner oss i. Men liksom tidigare finns det samtidigt risker med

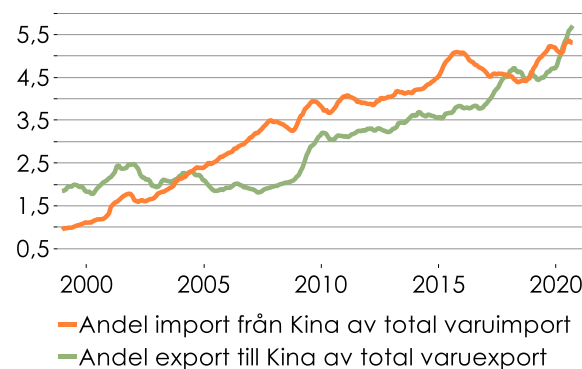
den lågräntemiljö vi befinner oss i och stigande tillgångspriser.

Kinas ekonomi fortsätter återhämtningen

Utvecklingen i Kina är viktig att följa. Landet har blivit en allt viktigare handelspartner för Sverige, basindustrin och skogsindustrin (se diagram 1.3). Under 2019 gick nästan sex procent av total varuexport dit.

1.3 Export- och importandelar

Procent

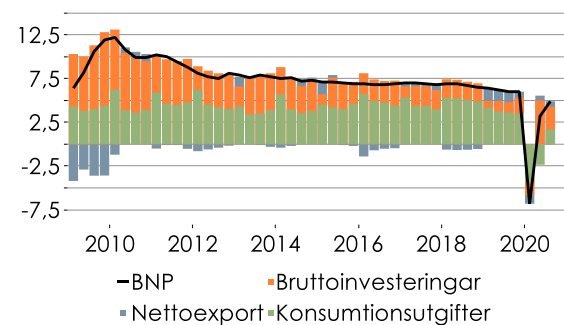

Källa: Statistics Sweden (SCB) och Macrobond

Kina var först ut i pandemin och först med att återhämta sig. Ökad inhemsk konsumtion bidrog till att BNP-tillväxten för tredje kvartalet stärktes ytterligare jämfört med andra kvartalet. BNP-tillväxten för det tredje kvartalet uppgick till cirka fem procent i årstakt (se diagram 1.4). Det kan jämföras med utfallet för första kvartalet, då produktionen föll med cirka sju procent jämfört med året innan.

1.4 Bidrag till BNP-tillväxten i Kina

Årlig procentuell förändring och procentenheter

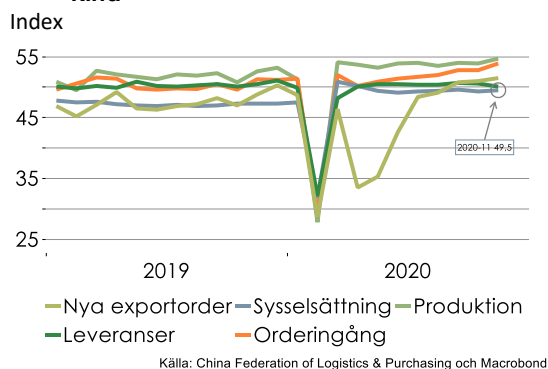
Källa: China National Bureau of Statistics (NBS) och Macrobond

Tillväxten i industriproduktion vände upp i april och visade i oktober på en uppgång med nästan sju procent jämfört med året innan. Tjänsteproduktionen har dock hittills i år backat med 1,6 procent. Totala investeringar hade från januari till oktober i år ökat med nästan två procent jämfört motsvarande period föregående år. Novemberutfallen för exporten visade på en stark utveckling. Exporten var 21 procent högre jämfört med året innan, uttryckt i dollar. Även importen har utvecklats positivt och var i november drygt 4,5 procent högre än för ett år sedan. Arbetslösheten har sjunkit något sedan februari och

var i oktober cirka 5,3 procent, vilket fortfarande är en högre nivå än innan krisen.

Utfallsdata tyder alltså på en fortsatt återhämtning, vilket även framåtblickande indikatorer gör. Inköpschefsindex för tillverkningsindustrin har enligt Markit fortsatt att stigit under de senaste månaderna och indikerar i november positiv tillväxt framöver (se diagram 1.12). Inköpschefsindex från Kina för november indikerar också fortsatt tillväxt (se diagram 1.5). Utvecklingen är likartad i de olika delindexen, det vill säga synen på produktion, orderingång och leverans av insatsvaror (se diagram 1.5). Delindexet för sysselsättningen i november är dock fortfarande kvar på nivåer som tyder på ett oförändrat läge. Stämningläget i tjänstesektorn har förbättrats på senare tid och indikerar att en övervägande andel av inköpscheferna förväntar sig en positiv tillväxt (se diagram 1.11). Det finns även indikationer på återhämtning i byggsektorn efter nedgången i februari.

1.5 Inköpschefsindex, tillverkningsindustrin, Kina

För helåret 2020 väntas Kinas BNP stiga med cirka två procent. Jämfört med många andra länder är det en stark utveckling. Innan pandemin var dock förväntan att BNP i Kina skulle öka med runt sex procent, så ur det perspektivet är utvecklingen under detta år klart svag. Under 2021 väntas tillväxten i Kina bli starkare än under senare år och därmed ta igen tappet under detta år. Därefter förväntas tillväxten i Kina återgå till en tillväxt på runt sex procent.

Kinas planer för framtiden kommer klarna när deras femårsplan blir offentlig i mars 2021. Vissa bedömare menar att Kina väntas vilja minska beroendet av utlandet och stärka inhemsk konsumtion som en följd av ökad misstänksamhet från västvärlden samt försämrade handelsrelationer med USA. Partiet lär även ha betonat vikten av att bli världsledare i den högteknologiska utvecklingen då handelstvisterna med USA och kontroverserna med Huawei har begränsat Kinas tillgång till tekniska komponenter från amerikanska företag. Men det finns även signaler om att Kina kommer att sänka sina importtullar och öka importen av högkvalitativa varor och tjänster. Kina uppges dessutom vilja ingå nya frihandelsavtal med flera länder. Efter år av förhandling har Kina och 14 andra länder signerat ett frihandelsavtal; Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP). Det är

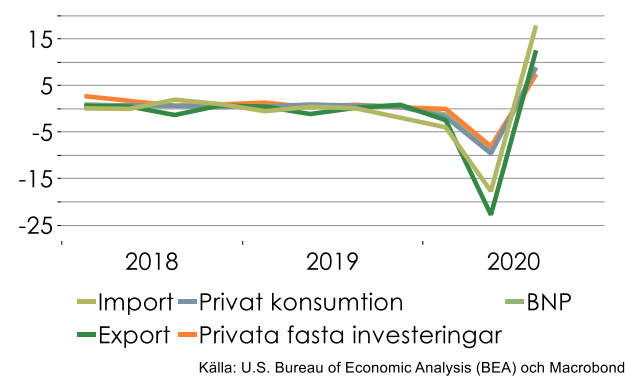
ett omfattande frihandelsområde som utgör 30 procent av världsekonomin.

Tydlig vändning även i USA

USA är hårt drabbat av pandemin. Effekterna på ekonomin blev initialt stora. Under andra kvartalet föll BNP med nio procent jämfört med kvartalet innan. För det tredje kvartalet är motsvarande siffra en ökning med 7,4 procent. Återhämtningen blev därmed kraftig och bred (se diagram 1.6). Trots det var BNP-tillväxten för det tredje kvartalet fortfarande negativ i årstakt, det vill säga BNP-nivån var fortsatt lägre än för ett år sedan. Såväl privat konsumtion som investeringar och export var för det tredje kvartalet lägre än motsvarande period för ett år sedan.

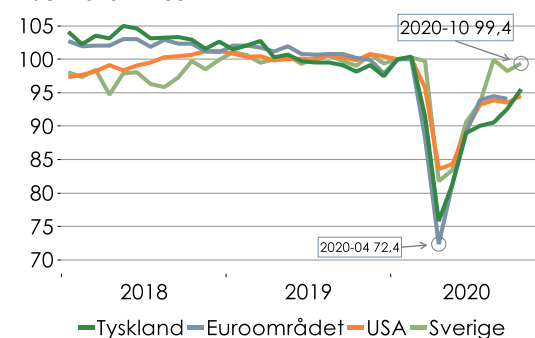
1.6 BNP-tillväxt USA

Kvartalsförändring, procent

1.7 Industriproduktion

Index 2020=100

Källa: Eurostat, German Federal Statistical Office (Statistisches Bundesamt), Federal Reserve, Statistics Sweden (SCB) och Macrobond

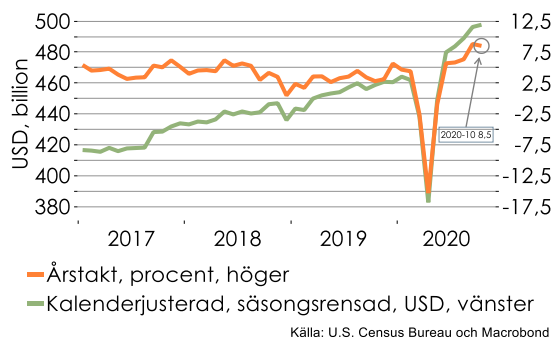
Av månadsdata framgår att industriproduktionen steg svagt i oktober och landade cirka fem procent lägre jämfört med föregående år (se diagram 1.7).

Detaljhandeln har utvecklats starkt de senaste månaderna och ligger nu värdemässigt tydligt på en högre nivå än innan krisen (se diagram 1.8). I oktober var detaljhandeln 8,5 procent högre än året innan. Återhämtningen kan ses bland annat i ljuset av den förbättrade arbetsmarknaden. Antalet personer som anmälde sig som arbetslösa dämpades snabbt under hösten, men i slutet av november har det skett en viss uppgång (se diagram 1.9). Arbetslösheten, som låg på nästan 15 procent i april hade minskat till 6,7 procent

i november, vilket fortsatt är en hög nivå. Det innebär att det finns mycket lediga resurser på arbetsmarknaden. Även kapacitetsutnyttjandet i tillverkningsindustrin var fortsatt relativt lågt i oktober (se diagram 1.10).

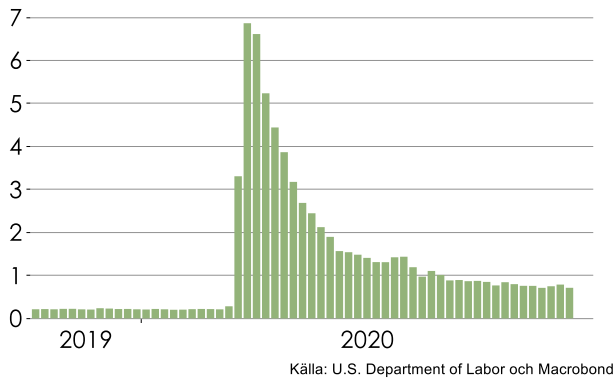
1.8 Detaljhandel

Miljarder, årlig procentuell förändring

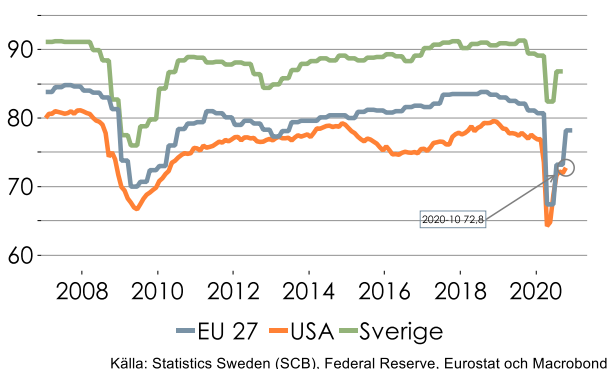
1.9 Antalet nya arbetslösa

Miljoner

1.10 Kapacitetsutnyttjandet

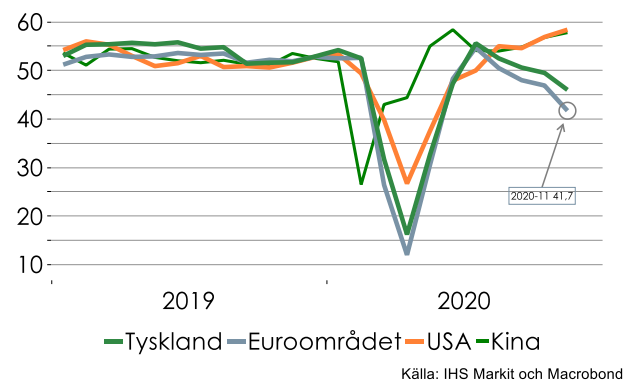
Procent

Framåtblickande indikatorer, som inköpschefsindex för tjänstesektorn och tillverkningsindustrin, har fortsatt uppåt under hösten och indikerat tillväxt. Utvecklingen skiljer sig därmed från den i euroområdet och Tyskland där inköpschefsindexet för tjänstesektorn försvagats (se diagram 1.11 och 1.12). Även andra indikatorer i USA visar på ett förbättrat läge den senaste tiden.

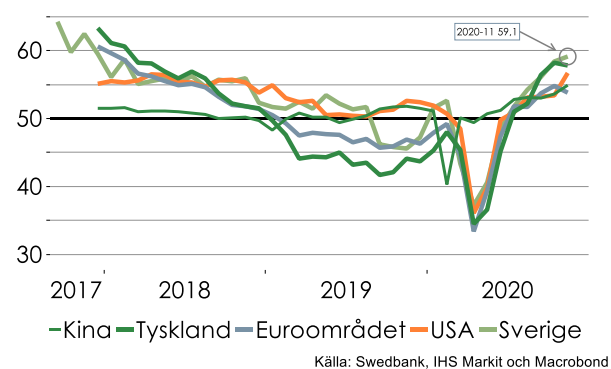
1.11 Inköpschefsindex, tjänstesektorn

Index

1.12 Inköpschefsindex, tillverkningsindustrin

Index

Utvecklingen framöver kommer bland annat påverkas av hur pandemin utvecklas, hur strikta restriktionerna är och hur snabbt och brett en vaccinering kommer att ske. Dessutom kommer den nya maktbalansen mellan republikaner och demokrater få betydelse. På kort sikt kommer Biden sannolikt att vilja fokusera på bekämpningen av coronapandemin. Därefter hoppas Biden få igenom ett reformpaket med stort fokus på investeringar i infrastruktur, klimatomställning samt omfördelningspolitik genom skatthöjningar och utbyggt socialt skyddsnet. För att få igenom den ekonomiska politiken behöver presidenten ha med sig båda kongressens kamrar. Det mesta pekar på att republikanerna behåller makten i senaten men det jämna läget i delstaten Georgia gör att det hela kommer avgöras i två omval den 5 januari. Därmed är det inte självklart hur stora stimulanspaket som kan genomföras och om exempelvis de planerade skatteförändringarna blir av.

Det kommande presidentskiftet i USA kommer på längre sikt troligtvis innebära ett bättre internationellt samarbete och minskad osäkerhet kring handeln. Fokuset på coronapandemin gör dock att det inte kan väntas ske några omedelbara förändringar i den amerikanska handelspolitiken under den nya administrationen.

Penningpolitiken i USA har lagts om i en tydligt expansiv riktning under året. Detta, i kombination med finanspolitisk stimulans och att pandemin klingar

av, väntas bidra till att återhämtningen fortsätter under 2021.

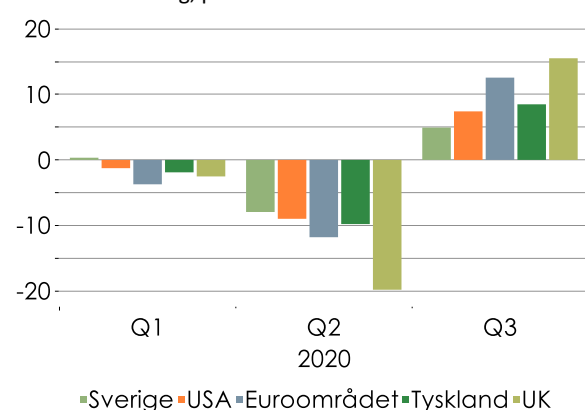
Stark återhämtning kvartal tre i euroområdet och Storbritannien men därefter ny inbromsning

Även flera europeiska länder som Italien, Spanien, Frankrike och Storbritannien har drabbats hårt ekonomiskt av pandemin. Under det tredje kvartalet skedde en oväntat snabb återhämtning. BNP i euroområdet ökade med 12,6 procent jämfört med kvartalet innan. Den positiva tillväxttakten har dock inte kompenserat för de stora fallen under årets första hälft och den årliga tillväxttakten i BNP var därmed fortsatt negativ för det tredje kvartalet (se diagram 1.14).

Den andra vågen av pandemin och nya nedstängningar under hösten har sedan satt spår i utvecklingen, främst i tjänstesektorn. Tillverkningsindustrin har hittills drabbats i mindre utsträckning.

1.13 BNP-tillväxt

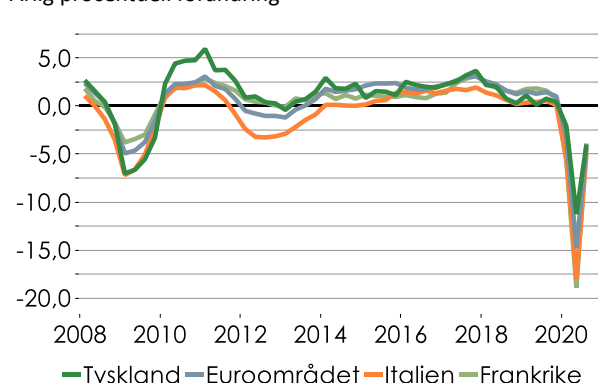
Kvartalsförändring, procent

Källa: German Federal Statistical Office (Statistisches Bundesamt), French National Institute of Statistics & Economic Studies (INSEE), Italian National Institute of Statistics (Istat), Eurostat och Macrobond

1.14 BNP-tillväxt

Årlig procentuell förändring

Källa: German Federal Statistical Office (Statistisches Bundesamt), French National Institute of Statistics & Economic Studies (INSEE), Italian National Institute of Statistics (Istat), Eurostat och Macrobond

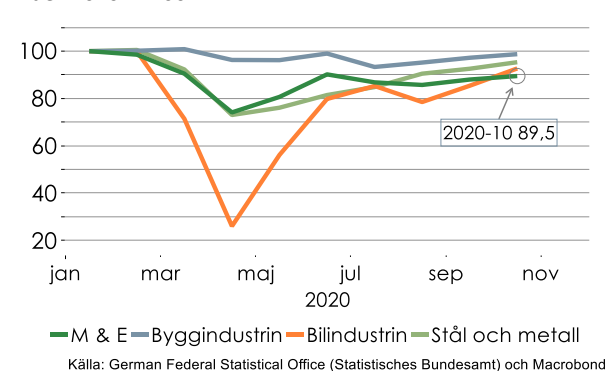
I tillverkningsindustrin rasade produktionen i april både i euroområdet som helhet och i Tyskland, som är

ett viktigt exportland för Sverige (se diagram 1.7). Därefter har det skett en återgång men uppgången har bromsats in i euroområdet som helhet och nivåerna är fortsatt låga. I september var produktionen cirka sex procent lägre än i januari i euroområdet. I Tyskland fortsatte däremot produktionen att öka i oktober. Kapacitetsutnyttjandet i tillverkningsindustrin är också fortsatt lägre än i början av året, vilket tyder på lediga resurser (se diagram 1.10).

Nedgången i tysk industri var bred men bilindustrin, som redan innan krisen hade problem, drabbades extra hårt av pandemin och nedstängningarna. Efter raset i april skedde en uppgång i bilindustrin men produktionsnivån var i oktober fortsatt cirka åtta procent lägre än i januari 2020. Även i stål- och metallindustrin samt byggsektorn har det skett en tydlig återhämtning (se diagram 1.15).

1.15 Industriproduktion i Tyskland

Index 2020=100

Inköpschefsindexet för tillverkningsindustrin inom euroområdet steg fram till oktober men föll sedan tillbaka svagt i november. Indikatoren tyder dock fortsatt på ett bättre stämningläge än normalt. Andra indikatorer som ifo-index visar på att läget sammantaget förbättrats även i november inom tillverkningsindustrin. För tjänstesektorn har indexet däremot gått i motsatt riktning sedan augusti (se diagram 1.11 och 1.12).

Precis som i USA har detaljhandeln däremot utvecklats relativt positivt inom euroområdet. De senaste månaderna har den värdemässigt legat på en högre nivå än innan krisen. Detta kan delvis vara kopplat till att arbetsmarknaden inte har försämrats så kraftigt i euroområdet. Arbetslösheten uppgick i oktober till 8,4 procent, vilket innebär en ökning med knappt en procentenhet från i januari i år. Att arbetslösheten inte ökat mer beror bland annat på att arbetskraftsutbudet föll under våren och på finanspolitiska stimulanser som exempelvis stöd till korttidspermitteringar.

Olika konfidensindikatorer för hushåll i euroområdet har dock varit på en lägre nivå än det historiska genomsnittet och dessutom föll de ytterligare i november.

Vid sidan av coronapandemin pågår Brexit-förhandlingarna för fullt mellan Storbritannien och EU. Ännu har inget avtal slutits och det är därför oklart hur handeln mellan Storbritannien och EU

kommer att se ut efter årsskiftet när övergångsavtalet löper ut. Fiskerättigheter, regler för statsstöd och avtalsefterlevnad är några av de svåraste frågorna som återstår att lösa.

Utvecklingen under oktober och november tyder på en inbromsning i tillväxten i euroområdet under fjärde kvartalet och sannolikt även under början av nästa år. I takt med att pandemin klingar av och en bred vaccinering kommer igång kan restriktionerna väntas börja lätta. Detta tillsammans med att EU:s återstartsprogram som bidrar till ökad finanspolitisk stimulans medför att återhämtningen i ekonomin kan komma igång igen.

Långsam återhämtning framöver

I år väntas BNP-tillväxten sammantaget bli tydligt negativ både i USA, euroområdet och globalt, vilket främst följer av de stora ras som inträffade under det första halvåret. Under det tredje kvartalet blev tillväxten i många fall starkare än väntat. En andra våg och skärpta restriktioner gör dock att tillväxten under kvartal fyra bromsar in och blir svagare än tidigare väntat. Även utvecklingen under inledningen av 2021 kan väntas påverkas av den andra vågen av pandemin. Framgångar med vaccin kan dock antas medföra att restriktionerna börjar att lätta igen under 2021 vilket tillsammans med en expansiv ekonomisk politik bidrar till att återhämtningen tar fart igen.

Den osäkerhet som råder om framtiden bedöms samtidigt fortsatt att hämma både konsumtions- och investeringsviljan. Det faktum att produktionsvärden redan har försvunnit, företagens lönsamhet försämrats och arbetsmarknader tydligt försvagats verkar också återhållande på tillväxten.

Bedömning förutsätter att inga större virusutbrott eller nedstängningar inträffar under kommande år. Självklart finns en stor osäkerhet kring detta och även om andra faktorer som effektiviteten och uthålligheten i den ekonomiska politiken och de pågående handelskrigen och geopolitiska spänningar.

Det finns samtidigt en risk för en nedväxling i BNP-tillväxten om lågkonjunkturen blir långvarig då detta ökar den strukturella arbetslösheten och produktivitetstillväxten dämpas. Detta kan försvåra och försena återhämtningen än mer.

Svensk utveckling

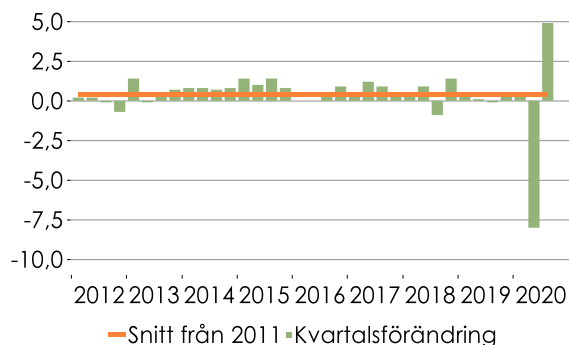
- Sverige drabbades mindre än andra länder under inledningen av pandemin, men sedan blev inte återhämtningen i BNP under tredje kvartalet heller lika stor.
- Varuexporten ökade med drygt 15 procent under det tredje kvartalet.
- Sverige befinner sig i en djup lågkonjunktur. Den ekonomiska politiken är därför tydligt expansiv och väntas förbli så även framöver.
- Efter en mer dämpad utveckling under fjärde kvartalet i år och under inledningen av 2021 väntas tillväxttakten bli högre igen.

Tydlig återhämtning under kvartal tre

Även i Sverige föll BNP kraftigt under det andra kvartalet i år och nedgången var bred. Under det tredje kvartalet återhämtade sig ekonomin i takt med att smittspridningen minskade. BNP ökade med hela 4,9 procent jämfört med det andra kvartalet (se diagram 2.1). Trots återhämtning under det tredje kvartalet var produktionen fortfarande lägre än under motsvarande period förra året. På ett år hade BNP minskat med 2,5 procent.

2.1 BNP

Fasta priser, säsongrensad, procent

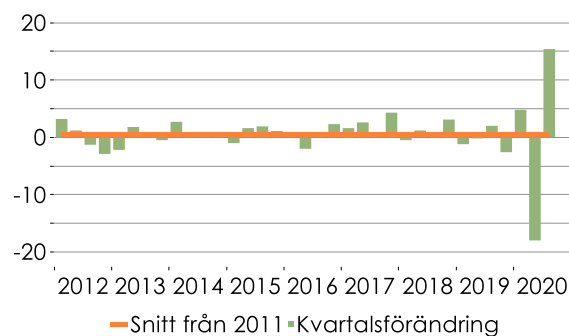
Källa: Statistics Sweden (SCB) och Macrobond

Återhämtningen under kvartal tre drevs bland annat av ökad hushållskonsumtion där transporter samt hotell- och restaurangtjänster bidrog mest till uppgången. Totalt ökade hushållens konsumtion med 6,3 procent jämfört med det andra kvartalet i år. Månadsdata indikerar dock att efterfrågan på hotell- och restaurangtjänster återigen har minskat kraftigt i november.

Exporten ökade starkt under det tredje kvartalet. Uppgången var drygt 11 procent för total export och exporten av varor ökade med drygt 15 procent jämfört med kvartal två (se diagram 2.2).

2.2 Export av varor

Fasta priser, säsongrensad, procent

Källa: Statistics Sweden (SCB) och Macrobond

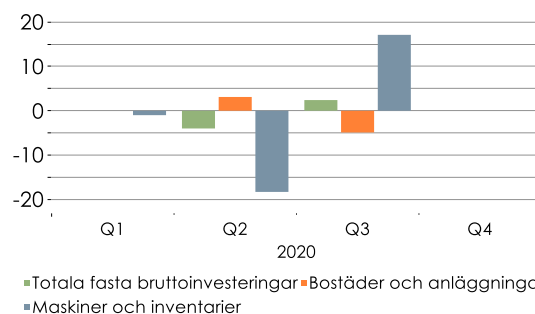
Investeringarna ökade under samma period med 2,4 procent (se diagram 2.3). Uppgången förklaras främst av ökade investeringar i maskiner och inventarier. Samtidigt minskade investeringarna inom bostäder och anläggningar med 4,9 procent och totalt står dessa områden normalt för 45 procent av de totala investeringarna.

Bostadsinvesteringarna, som på egen hand utgör ungefär en femtedel av de totala investeringarna, föll med nästan tre procent. På grund av en relativt stark utveckling under det andra kvartalet har dock bostadsinvesteringarna sammantaget ökat med 2,1 procent hittills i år jämfört med motsvarande period 2019. Bygandet har påverkats positivt bland annat av ökade ombyggnationer och investeringar i fritidshus. Bygandet har sannolikt också stimulerats av regeringens investeringsstöd till hyres- och studentbostäder. Hittills i år har påbörjade flerbostadshus ökat med 10 procent. Däremot hade antalet påbörjade villor och radhus fram till tredje kvartalet minskat med åtta procent jämfört med motsvarande period 2019.

Under det fjärde kvartalet i år och även under nästa år väntas påbörjade bostäder, och sedan med viss eftersläpning bostadsinvesteringarna, minska. En indikation på detta är det minskade antalet godkända bygglov. För detta talar även den sättnings som skett i ekonomin i år med stigande arbetslöshet och ökad osäkerhet. De höjda riskvikterna för utlåning till kommersiella bostadsfastigheter, vilket innebär högre kostnader för bankerna vid denna utlåning, kan också ha en dämpande effekt.

2.3 Fasta bruttoinvesteringar

Fasta priser, säsongrensad, procent, kvartalsförändring

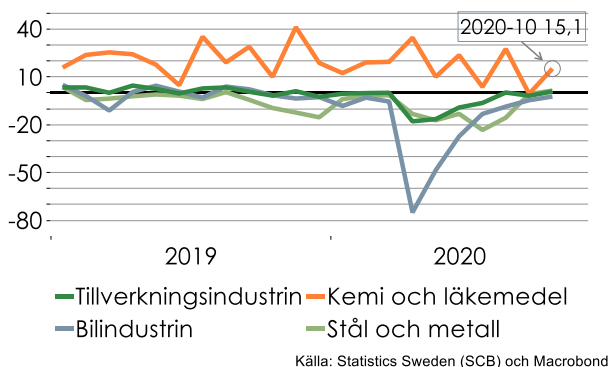
Källa: Statistics Sweden (SCB) och Macrobond

Återhämtning i tillverkningsindustrin

Produktionen inom tillverkningsindustrin utvecklades positivt under sommaren. Som helhet var tillverkningen sammantaget i oktober nästan tillbaka på samma nivå som i början av året (se diagram 1.7 och 2.4). De industrier som drabbades hårdast i början av pandemin utvecklades speciellt starkt. Exempelvis bilindustrin närmade sig i oktober de nivåer som rådde för ett år sidan. Detsamma gäller för stål- och metallindustrin.

2.4 Industriproduktion

Årstakt, procent

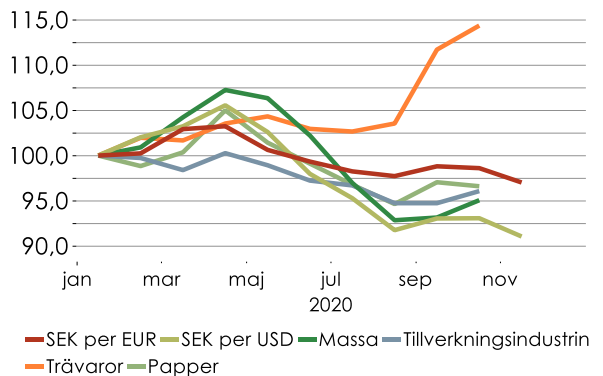

Under pandemin har kronans växelkurs stärkts med cirka 10 procent mot dollarn och cirka fyra procent mot euron. Detta har dämpat utvecklingen av exportpriserna uttryckt i svenska kronor liksom exportvärdena (se diagram 2.5 och 2.6). Exportpriserna i kronor på massa och papper hade fram till oktober fallit med några procent jämfört med i början på året. En stark utveckling av de internationella träpriserna medförde dock att exportpriserna även uttryckt i svenska kronor ökade under året.

Fallande exportpriser bidrog till att värdet av massa- och pappersexporten var lägre i september i år jämfört med motsvarande period 2019 (se diagram 2.6).

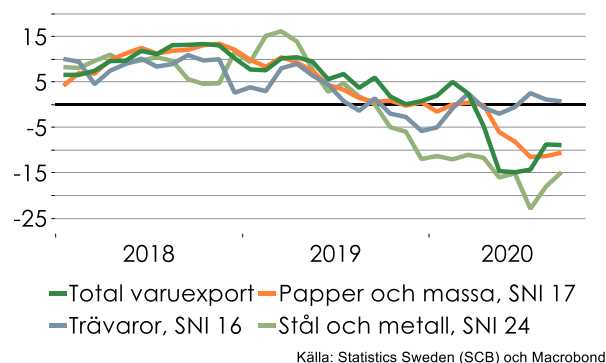
2.5 Exportpriser (SEK) och växelkurser

Index, 2020 januari=100

2.6 Exportvärden (SEK)

Årstakt, utjämnat

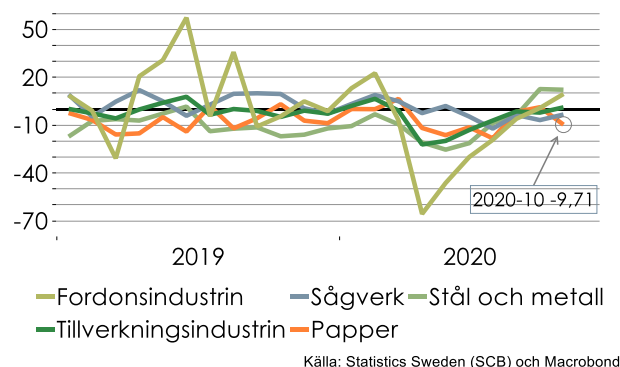

Stärkt ordergång

Data över ordergång är väldigt volatil och är därför svår att uttolka för enskilda månader. I diagram 2.7 visas ordergången fram till oktober mätt som utveckling jämfört med motsvarande månad året innan. Dessa data tyder på att efterfrågan på industriprodukter har stärkts i många branscher sedan i våras och ordergången för tillverkningsindustrin var som helhet på ungefär samma nivå som för ett år sedan.

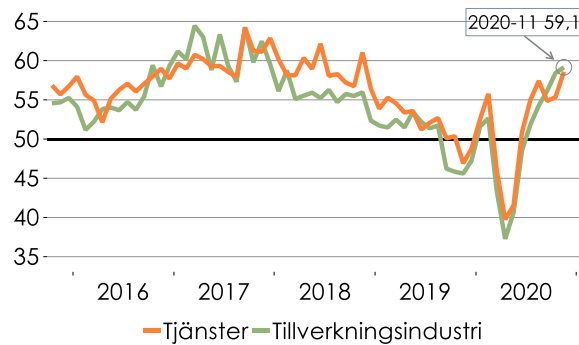
2.7 Ordergång

Årstakt, procent

2.8 Inköpschefsindex, tillverkningsindustrin

Index

Inköpschefsindex i tillväxtzonen

Inköpschefsindex för tillverkningsindustrin har utvecklats starkt under hösten och har under de tre

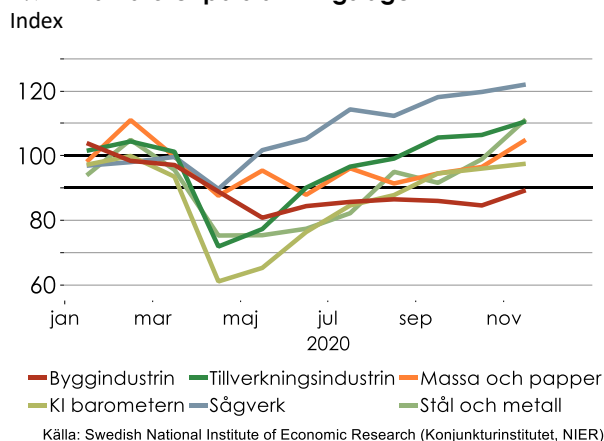
senaste månaderna varit högre än det historiska genomsnittet. Delindex för ordergång, orderstock, produktion och planerad produktion var i november i tillväxtzonen för tillverkningsindustrin. Ökad smittspridning och hårdare restriktioner har hittills inte dämpat de svenska tillverkningsföretagens produktionsplaner och ordergången till svensk industri från exportmarknaden fortsätter att öka. Det finns dessutom indikationer på att minskningen i sysselsättning inom industrin har bromsat in.

Till skillnad mot utvecklingen i många andra euro-länder steg även inköpschefsindex för tjänstesektorn i november. Trots att flertalet delindex så som ordergång och planerad affärsvolym befann sig i tillväxtzonen var nyanställningsbehovet fortsatt svagt.

Förbättrat stämningläge

Konjunkturinstitutets barometer visar på att stämningläget i svensk ekonomi har blivit mindre alarmistiskt sedan bottennoteringen i april. Det är framför allt starka signaler från tillverkningsindustrin som förklarar den senaste månadens uppgång. Däremot har detaljhandelns indikator utvecklats i motsatt riktning och stämningläget i tjänstesektorn samt inom bygg och anläggning är fortfarande svagt. Hushållens syn på den svenska ekonomin som helhet var i november fortsatt negativ, medan synen på den egna ekonomin låg nära det historiska genomsnittet.

2.9 Indikatorer på stämningläget

Förväntningar om ökad produktion

Konjunkturinstitutets indikator för stämningläget inom tillverkningsindustrin har ökat succesivt under de senaste månaderna och var i november klart högre än det historiska genomsnittet. Det som framför allt har drivit uppgången i november är synen på färdigvarulagren. Men även omdömet om den nuvarande orderstocken och förväntningarna på de närmaste månadernas produktion har bidragit positivt. Utfallet i produktionsvolym i november blev dock lägre än förväntat.

Ordergången på exportmarknaden har ökat under de tre senaste månaderna, medan ordergången på hemmamarknaden minskade något i november jämfört med oktober. Företagen uppgav även att de förväntar sig ökade priser både på hemmamarknaden och exportmarknaden.

Svag arbetsmarknad

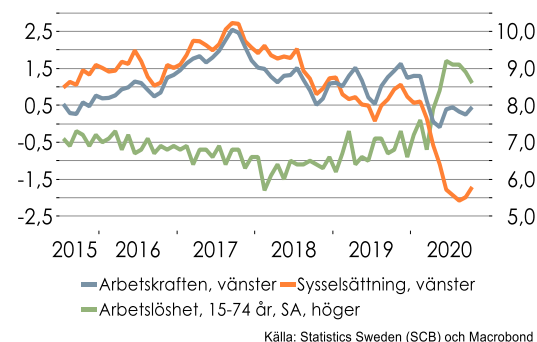
På arbetsmarknaden har det skett en viss förbättring under senare tid och några negativa effekter av den andra vågen syns ännu inte. Trots förbättringen är arbetsmarknaden fortsatt svag.

Krisen har satt tydliga spår på arbetsmarknaden. Antalet arbetslösa uppgick i oktober till cirka 430 000 personer och arbetslösheten är fortfarande på en hög nivå trots att en viss förbättring har skett under september och oktober. Sysselsättningen har minskat med över 100 000 personer sedan i februari. Det finns dock tendenser till en ökning av sysselsättningen sedan den lägsta noteringen i juni. Även det totala antalet arbetade timmar har minskat under året och var för det tredje kvartalet drygt 4 procent lägre än motsvarande period föregående år. Störst var minskningen inom hotell och restaurang men även inom tillverkningsindustrin skedde en minskning av antalet arbetade timmar.

Antalet personer i arbetskraften har återhämtat sig och var i oktober på liknande nivåer som i februari, då effekterna av Covid-19 ännu inte fått genomslag på den svenska arbetsmarknaden. Även antalet tillfälligt och permanent anställda har ökat under de senaste månaderna, men nivåerna är fortfarande lägre än innan krisen.

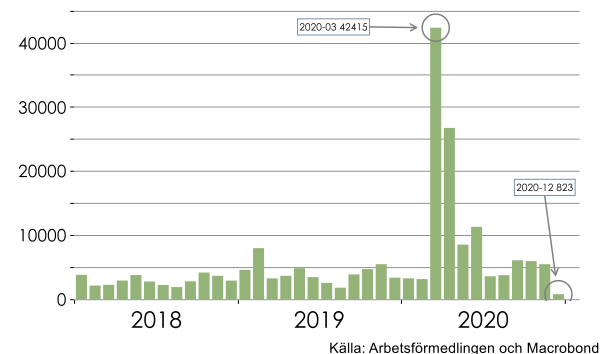
2.10 Arbetsmarknaden

Procent, årstakt, 3-månaders glidande medelvärde

2.11 Varsel i Sverige

Antal per månad

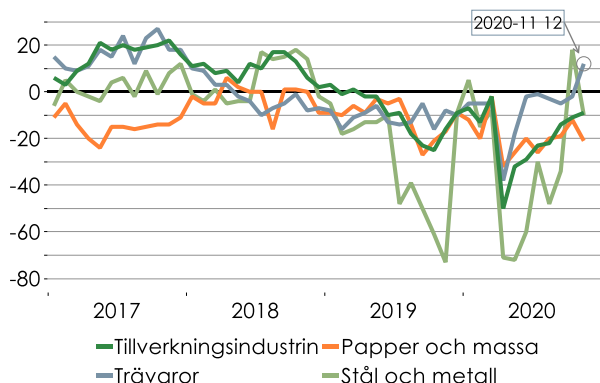

Antalet personer som varslats om uppsägning har ökat något under september, oktober och november jämfört med i augusti. Varslen är dock betydligt mindre omfattande än i våras och sticker inte ut nämnvärt jämfört med motsvarande perioder tidigare

år. Inom tillverkningsindustrin var varslen något lägre under oktober jämfört med i augusti, men i november ökade varslen något igen.

2.12 Förväntat antal anställda

Nettotal

Källa: Swedish National Institute of Economic Research (Konjunkturinstitutet, NIER) och Macrobond

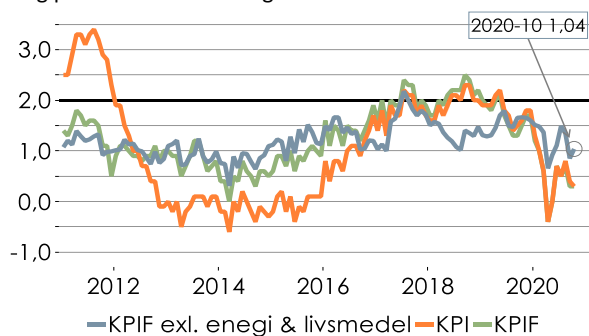
Det är alltså ett större antal företag inom tillverkningsindustrin som bedömer att antal anställda kommer minska framöver snarare än att öka (se diagram 2.12). Synen på förväntat antal anställda har dock blivit mindre negativ inom tillverkningsindustrin som helhet. Bland trävaruföretagen var det i november fler företag som avsåg att öka antalet anställda än det motsatta under de närmaste tre månaderna. Inom papper och massaindustrin gick utveckling däremot åt det sämre hållet i november efter att under några månader ha förbättrats.

Låg inflation

Under hösten har inflationstakten i Sverige återigen sjunkit. KPIF-inflationen var i oktober 0,3 procent vilket är fortsatt klart lägre än inflationsmålet. Inflationstakten påverkades av högre priser på livsmedel, alkoholfria drycker, inventarier, hushållsvaror samt för nyttjande av egna hem och avgifter för hyres- och bostadsrätt. Prisuppgångarna motverkades dock av framförallt lägre priser på el men även prissänkningar på drivmedel, teletrustning och paketresor. Därmed var inflationstakten i oktober oförändrad jämfört med september. Den låga inflationen väntas bestå även under nästa år. Pristrycket hålls tillbaka av det svaga konjunkturläget och av att kronans växelkurs stärkts.

2.13 Inflation

Årlig procentuell förändring

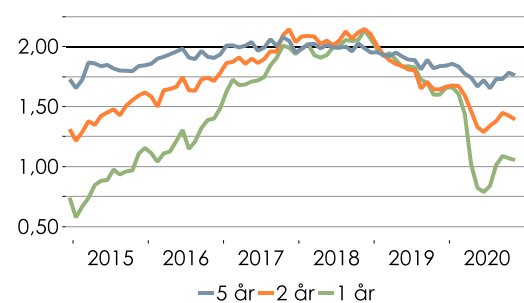

Källa: Statistics Sweden (SCB), Central Bank of Sweden (Riksbanken) och Macrobond

Prosperas senaste undersökning för november visar samtidigt på fortsatt låga inflationsförväntningar på framförallt ett års sikt. Penningmarknadens aktörer förväntade sig i november cirka 1,1 procent på ett år. De längre inflationsförväntningarna är något högre. På två års sikt väntas inflationen vara 1,4 procent och på fem års sikt väntas inflationen uppgå till cirka 1,8 procent.

2.14 Inflationsförväntningar

Årlig procentuell förändring, penningmarknadsaktörer

Källa: TNS Prospera och Macrobond

Djup lågkonjunktur i Sverige

Pandemin och dess effekter på ekonomin har medfört att Riksbanken och Finansinspektionen vidtagit åtgärder för att underlätta kreditgivningen, sänka företagets lånekostnaderna och tillhandahålla likviditet. Det finanspolitiska utrymmet är större än i många andra länder och regeringen har vidtagit ett flertal åtgärder för att mildra de negativa effekter på produktion och konsumtion som uppkommer i spåren av pandemin.

Under det tredje kvartalet ökade tillväxten oväntat starkt. Den andra vågen har hittills sammantaget inte fått så stora effekter på den ekonomiska utvecklingen. Men en viss dämpning i tillväxten kan väntas under fjärde kvartalet i år och första kvartalet 2021. Under 2021 väntas sedan den återgång som påbörjades under kvartal tre fortgå.

Stora fall i produktion och leveranser, förlorade intäkter, vinster och jobb har dock redan inträffat globalt och i Sverige. Tillgångsvärden har försvunnit, vilket gör att återgången blir trög globalt och därmed även i ett exportinriktat land som Sverige som påverkas i hög grad av den internationella utvecklingen.

Trävarumarknaden

- Ett underskott på världsmarknaden har gynnat efterfrågan på svenska trävaror och lett till en ökad export på nio procent.
- De inhemska leveranserna har dock minskat med fem procent. En stark bygghandel har inte helt lyckats kompensera för minskad efterfrågan från andra segment, däribland småhusbyggandet.
- Trots ökad efterfrågan har effekterna av pandemin resulterat i nästan tre procent minskad produktion.

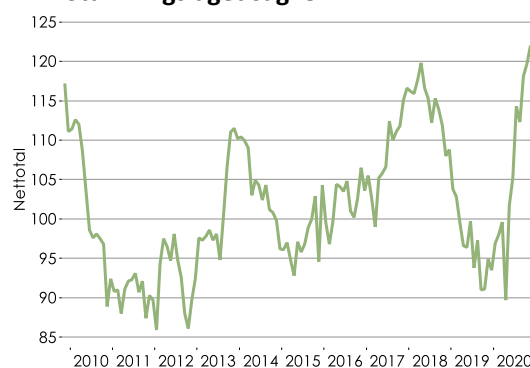
Efterfrågan på svenska trävaror har sammantaget varit oväntat stark under året. De flesta månader har efterfrågan varit högre än produktionen. Det har lett till låga nivåer i varulagren, inte bara hos svenska sågverk utan även i andra led av värdekedjan såsom förädlingsindustri, grossister, återförsäljare samt på många viktiga internationella marknader. Generellt sett har svenska sågverk klarat av att skifta mellan marknader efterhand som restriktioner och efterfrågan har förändrats.

När året summeras förväntas den globala efterfrågan på trävaror i världen ha minskat. Den för svensk och europeisk del positiva världsmarknaden har i mångt och mycket uppstått till följd av minskad produktion i framförallt Kanada, men i viss mån också i Ryssland, de två länder i världen som har en större export av sågade trävaror än vad Sverige har.

Den närmaste tiden kommer världsmarknaden fortsatt präglas av dagens låga lagernivåer hos producenter och genom hela värdekedjan. På kort sikt kan trävarumarknaden förväntas fortsätta vara stark. Men produktionen runtom i världen går för fullt och efterhand som lagren börjar fyllas på igen, kan vändningen från underskott till ett överskott på marknaden komma snabbt.

Till följd av den starka efterfrågan på svenska trävaror, och de generellt sett låga lagernivåerna, är stämningläget hos svenska sågverk starkt positivt.

2.15 Konjunkturbarometern, Stämningläget sågverk

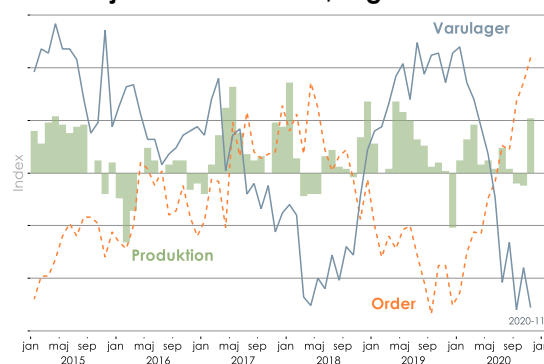

Källa: Konjunkturinstitutet

Svensk produktion

Trots en hög efterfrågan på svenska trävaror har svensk produktion fram till oktober minskat med tre procent jämfört med 2019. Under samma period har leveranserna istället ökat med nästan fem procent och färdigvarulagren hos industri, återförsäljare och kunder har därmed minskat kraftigt.

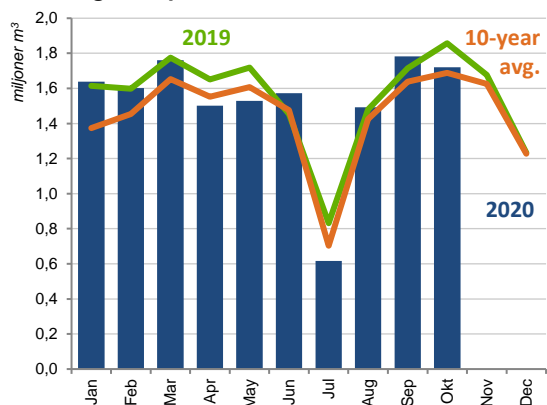
2.16 Konjunkturbarometern, sågverk

Källa: Konjunkturinstitutet

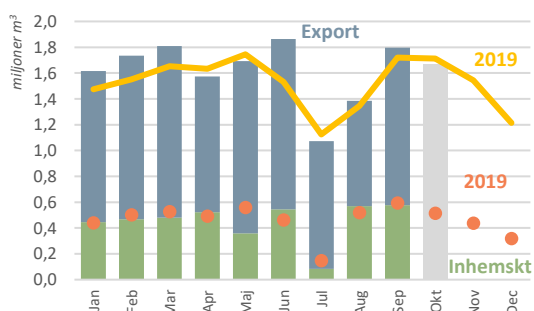
De låga lagernivåerna har lett till förväntningar om en hög produktionstakt under hösten och fjärde kvartalet. Under oktober sågs däremot snarare en något lägre produktionstakt än väntat. Detta trots att efterfrågan närmast kan beskrivas som stabil och att råvarutillgången vid sågverken var jämförelsevis god. Produktionen i oktober för 2020 var tydligt under nivåerna från 2019. De minskade med sju procent samtidigt som leveranserna ökade med fem procent.

2.17 Sågverksproduktion

Källa: Konjunkturinstitutet

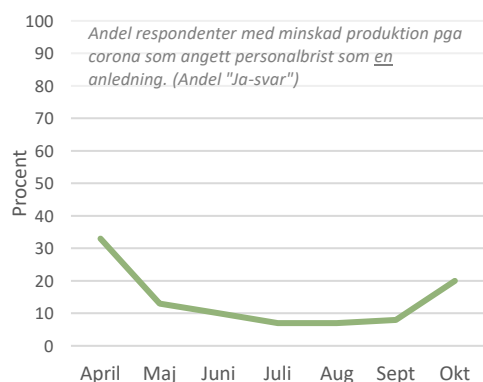
2.18 Leveranser 2020, svenska sågverk

Källa: Skogsindustrierna

Den lägre produktionen i oktober berodde istället på att produktionen i branschen i många fall har drabbats mer direkt av den andra vågen av pandemin. Försiktighet vid tecken på sjukdom har lett till en ökad sjukfrånvaro, vilket också har påverkat produktionen. Situationen påminner närmast om den i april-maj när pandemin först slog till och ledde till både osäkerhet om marknaden, men också till ökad sjukfrånvaro.

2.19 Personalbrist i insatsvaruindustrin

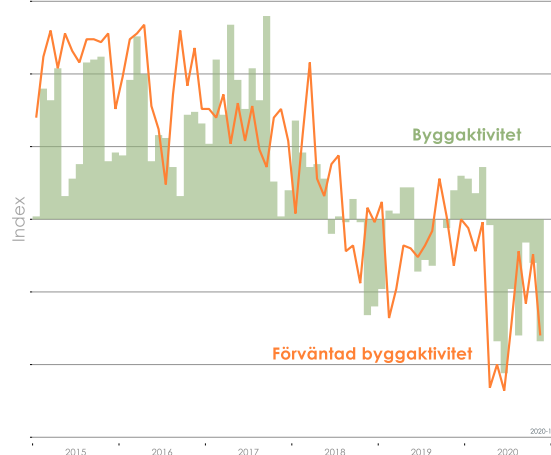
Källa: Konjunkturinstitutet

Svensk efterfrågan

Efterfrågan från den svenska marknaden har varit lägre än föregående år. Fram till tredje kvartalet var de inhemska leveranserna nästan fem procent lägre

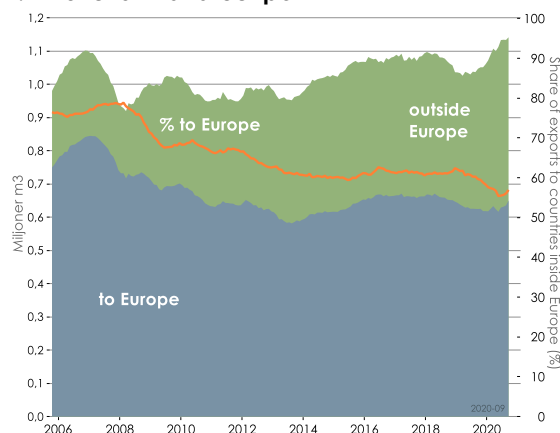
än under samma period föregående år. En rekordstark bygghandel för privatmarknaden har inte varit tillräcklig för att kompensera för en generell nedgång i efterfrågan på hemmamarknaden. Möjligtvis kan nedgången kopplas till att antalet påbörjade småhus hittills i år har minskat med åtta procent (se även avsnittet om svensk utveckling). Byggsektorns förväntningar på framtiden är också låga i dagsläget.

2.20 Konjunkturindikator byggaktivitet, Sverige

Källa: Konjunkturinstitutet

2.21 Svensk trävaruexport

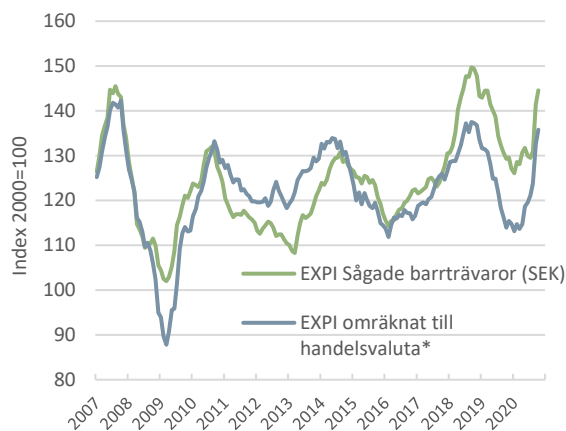
Källa: Svandata och Skogsindustrierna

Svensk export

Under året har svenska exportörer haft valutaeffekter emot sig när den svenska kronan har stärkts. När växelkursen stabiliserades under andra halvåret ledde det till stigande priser för sågade trävaror även i svenska kronor. Mellan juli och augusti sågs en relativt kraftig ökning på åtta procent i svenskt exportprisindex för trävaror. Till oktober fortsatte ökningen i ett mer återhållsamt tempo och låg på två procent. Vid inledningen av året var exportprisindex på den lägsta nivån sedan 2017. Prisökningarna under hösten har dock lett till att exportpriserna fram till oktober nu är 15 procent högre än i början av året. Exportpriserna i kronor närmar sig nu nivåerna under

2018, men är fortfarande ett antal procentenheter lägre. Jämfört med oktober föregående år, är priserna knappt tolv procent högre.

2.22 Trävarupris, svenskt exportprisindex (EXPI)

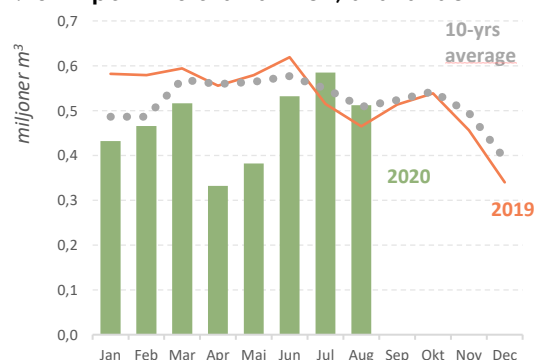

Källor: SCB och Skogsindustrierna

Handeln med Storbritannien

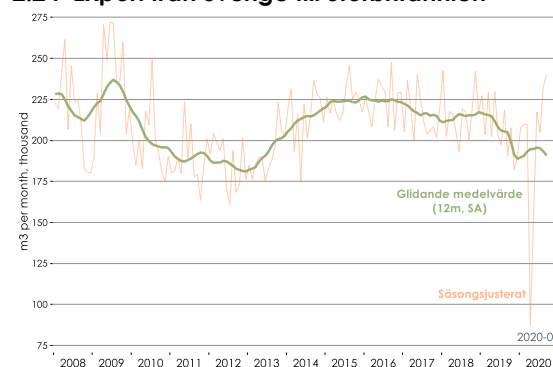
Efterfrågan från de europeiska marknaderna har varit stark under året. Det stora undantaget är situationen i Storbritannien där de initiala restriktionerna i samhället slog hårt mot deras möjligheter att ta emot trävaruleveranser. I enskilda fall var det totalt stopp i handeln och importen från Sverige minskade med upp till 50 procent under april och maj. Underskotten som skapades på den brittiska marknaden har, som på många andra platser i världen, lett till låga lager och högre priser. Det är först framåt september som det har kunnat skönjas att handeln har ökat till nivåer som skulle kunna hämta igen tidigare underskott. Tappet i export av trävaror till Storbritannien har behövt hämtas hem på andra marknader.

2.23 Import till Storbritannien, alla länder

Källa: Svandata och Skogsindustrierna

2.24 Export från Sverige till Storbritannien

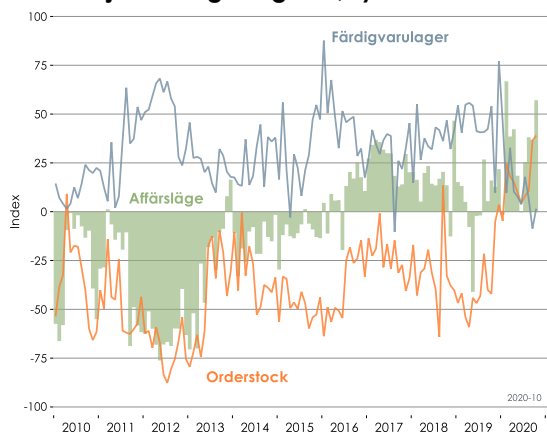
Källa: Svandata och Skogsindustrierna

Vid årsskiftet kommer övergångsperioden för Brexit vara över och flera nya regelverk kommer att börja gälla. Den brittiska marknaden är beroende av en fortsatt handel med svensk trävaruindustri. Brexit bedöms därför inte utgöra någon överhängande risk för minskad efterfrågan. Istället är det snarast administrativa krav som kan skapa problem eller fördröjningar. Där är dock svensk trävaruindustri generellt sett mindre drabbad än andra branscher och exportnationer. Det beror inte minst på att trävaror oftast transporteras på dedikerade fartyg till hamnar runtom i landet. Exportörerna undviker de tydligaste införselpunkterna där trängseln kan bli som störst. Frakt via fartyg har också fördelen att volymen som hanteras som en administrativ enhet blir större, jämfört med exempelvis transport med lastbil.

Tyskland hanterar barkborreutbrottet

En av de definierande faktorerna för hur världsmarknaden kan förväntas utvecklas är de centraleuropeiska barkborreutbrotten och det överutbud det har befarats kunna leda till. Under både sommaren och hösten ser det dock ut som att de tyska sågverken har lyckats upprätthålla sin aktivitet och hittat avsättning för sina produkter. Deras bedömning av marknadsläget är fortsatt optimistiskt. Produktionen har rullat på, det är relativt låga lager och orderstocken har ökat senaste månaden. Samtidigt som Tyskland har haft ett utbudsöverskott av egen produktion så har svensk export till Tyskland ökat med 20 procent. Detta är ett tecken på att det funnits en god efterfrågan på svenskt virke med god kvalitet, även när det funnits ett överskott av inhemskt virke.

2.25 Konjunkturläge sågverk, Tyskland

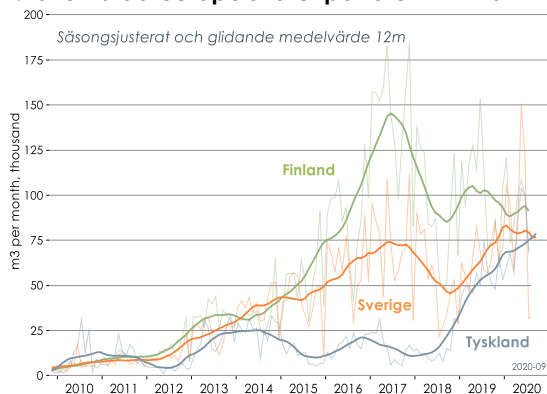

Källa: Macrobond och ifo

Handeln med Kina

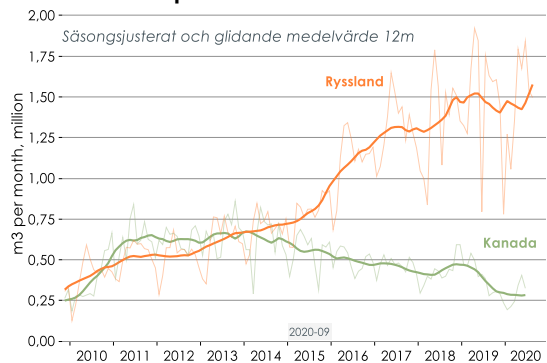
Efter en vår och sommar med stark export från Europa till Kina ökade deras lagernivåer under inledningen av hösten. Under september månad noterades därför en minskande handel med Kina. Med en ökande produktionen i Kanada under hösten har även konkurrensen hårdnat. Den kinesiska marknaden har under året bidragit med en viktig efterfrågan när andra marknader har sviktat. Utsikterna för fjärde kvartalet är mer otidliga, inte minst då lagernivåerna nu verkar minskat kraftigt igen.

2.26 Utvalda europeiska exportörer till Kina

Källa: Svandata och Skogsindustrierna

2.27 Största importörer till Kina

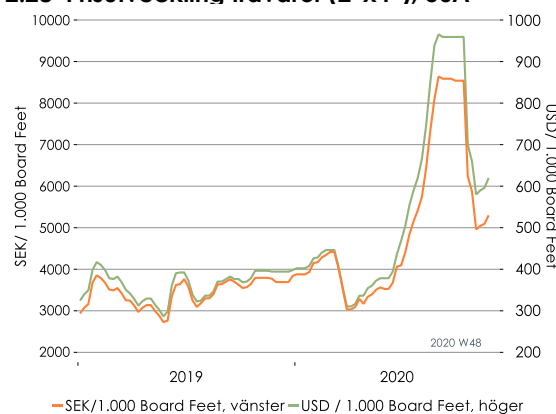

Källa: Svandata och Skogsindustrierna

Handeln med USA

Den enskilt viktigaste faktorn för det uppkomna underskottet av sågade trävaror på världsmarknaden under coronapandemin är de kraftiga produktionsneddragningarna i Kanada. Enskilda sågverk har i perioder minskat sin produktion med så mycket som 70 procent. Inför sommaren hade den kanadensiska produktionen minskat med ca 15 procent totalt sett. Nu under hösten pekar de flesta indikatorer på att Kanadas sågverksproduktion har kommit igång igen. Det har inte minst blivit en naturlig följd av kraftiga prisrörelser i USA under hösten. Prisnivåerna ökade snabbt i augusti och med mer än 100 procent på några veckor, men har nu börjat att normaliseras igen. Det kommer fortfarande dröja innan lagernivåer utjämnas genom hela värdekedjan i USA.

2.28 Prisutveckling trävaror (2"x4"), USA

Källa: Macrobond och NRCan

Under november har även en utdragen handelstvist mellan Kanada och USA tagit ett steg närmare en lösning. Punktbeskattning för import av trävaror från Kanada till USA har därmed halverats från en tidigare nivå om ca 20 procent ned till tio procent. Med minskande kostnader och en hög prisnivå kan kanadensiska sågverk antas återta delar av den amerikanska marknaden på kort sikt. Framåt första kvartalet 2021 väntas dock råvarukostnaden i Kanada tillfälligt öka signifikant, som en följd av indexuppräknningar. Framöver väntas prisnivåer i USA fortsätta normaliseras, men möjligtvis kommer de att vara högre än under inledningen av 2020. När vi blickar framåt är det viktigt att inte glömma bort Kanadas långsiktiga utmaningar. Kanada kämpar fortfarande med en minskande råvarubas i sviterna efter ett barkborreangrepp på tall som inleddes för mer än 15 år sedan.

2.29 Leveranser av trävaror 2020

	Januari - September	
Sågat och hyvlat	(1000 m ³)	Förändring jämfört med förra året
Sverige	4 048	-5%
Storbritannien	1810	-7%
Tyskland	676	22%
Norge	831	6%
Danmark	748	20%
Nederländerna	773	16%
Övriga Europa	1 235	
Export Europa	6 074	7%
Egypten	1091	3%
Algeriet	261	-6%
Övriga Afrika	377	
Afrika	1 728	-2%
Mellanöstern	396	13%
Kina	728	30%
Japan	615	15%
Övriga Ostasien	278	
Asien	1 621	20%
USA	631	84%
Övrigt	50	
Total Export	10 501	10%

Källa: Skogsindustrierna

Trävarumarknaden

Under året, och inte minst under hösten, har vi sett en stark trävarumarknad samtidigt som det finns flera faktorer som är i förändring. Den låga kanadensiska produktionen tidigare under året har till stor del skapat nuvarande marknadsläge, men de producerar nu för fullt. Förutsättningarna med först sänkta exportavgifter till USA och sedan ökade råvarukostnader riskerar dock att fortfarande skapa en viss turbulens på marknaden.

Svensk export till Kina har minskat signifikant och liknande trender kan ses på andra viktiga marknader såsom Egypten. Samtidigt är återigen Storbritannien tillbaka på normala handelsnivåer och lagernivåer där kommer troligtvis fortfarande behöva tid på sig för att återhämta sig. Viktigaste styrkebeskedet är att man från centraleuropeiskt håll verkar, rent marknadsmässigt, ha lyckats få avsättning för sina stora volymer i samband med barkborreskadorna. Vissa ljusglimtar finns också från rapporter om att en blöt sommar har lett till minskade skadenivåer i Bayern om 25 procent jämfört med 2019. Situationen i centraleuropa kommer fortsätta att vara viktig faktor flera år framöver, oavsett vilka effekter den pågående pandemin har på ekonomin och efterfrågan framöver.

Den centraleuropeiska krisen med barkborrar påminner också om vikten av att vi för svensk del, och de som är skogsägare, måste vara aktiva i vårt skogsskyddsarbete för att begränsa skadorna och spridningen. Preliminära bedömningar efter sommaren pekade på att skadenivån för 2020 var oförändrad jämfört med 2019. Med en viss förskjutning från Götaland till Svealand av de huvudsakliga skadeområdena. I den slutliga inventeringen¹ som släpptes i december, visar det sig dock att skadorna i Götaland inte hade minskat som först trott. Som helhet har därmed skadorna för 2020 istället bedömts ökat till 8 miljoner m³. Inventeringen visar också att endast en fjärdedel av alla skadade träd har avverkat och transporterats ut ur skogen. Trots ett aktivt arbete med att identifiera och minska skadorna så finns det alltså utrymme till mer insatser.

Sammantaget ser marknaden för trävaror, efter ett oväntat starkt år, fortfarande positiv ut. Lagernivåer har inte än återhämtat sig. Hösten och senvintern brukar för svenska sågverk vara en tid av lageruppbyggnad inför efterfrågan mot våren. Utsikterna för någon större lageruppbyggnad under vintersäsongen är nu dock mer tveksamma.

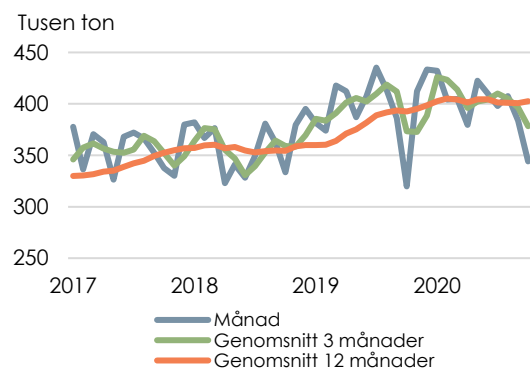
¹ <https://www.skogsstyrelsen.se/nyhetslista/miljontals-granar-dodades-av-granbarkborren-2020/>

Massamarknaden

- Produktion av marknadsmassa är hittills på ungefär samma nivå som under 2019, trots en gradvis nedgång under året, men en uppgång skedde under oktober.
- Produktionen av massa för eget behov har däremot gått tillbaka under året, på grund av minskad produktion av papper.
- Exporten dämpades tydligt i juni, men har sedan återhämtat sig. Sammantaget är den två procent högre än förra året.
- Exporten har ökat starkt till USA, medan exporten till Asien minskat.
- Globalt har produktion av barrsulfat-massa minskat.
- Stämningläget i industrin har tydligt förbättrats under hösten.

Massaproduktionen – svag utveckling

Den svenska produktionen av marknadsmassa har utvecklats svagt under tredje kvartalet. En viktig anledning är att fler underhållsstopp än vanligt har utförts under hösten. De har senarelagts på grund av pandemin. Under oktober återhämtade sig produktionen och blev åtta procent högre än motsvarande månad 2019. Hittills i år har produktionen av marknadsmassa ökat med en procent. Däremot har massa för eget behov, det vill säga den massa som används vid den egna papperstillverkningen, gått tillbaka under året. Detta hänger samman med att produktionen av papper har gått tillbaka. **Produktion av marknadsmassa**

Källa: Skogsindustrierna

Sett till de olika massakvaliteterna har kemisk massa, som utgör 90 procent av total massa, utvecklats svagt positivt. Den mekaniska massan, är däremot i stort oförändrad jämfört med förra året. Ökningen i kemisk massa har framförallt skett inom segmentet blekt barrsulfat, som är det enskilt största segmentet. Produktionen av övrig kemisk massa är oförändrad.

3.2 Massaproduktion

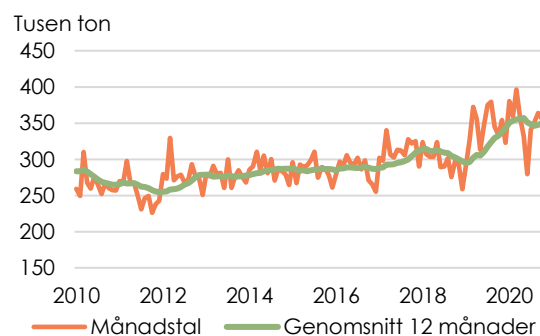
tusen ton	förändring jämfört med förra året		
	januari -oktober	%	tusen ton
Blekt sulfat barr	2 831	1,8	49
Övrig kemisk massa	793	0,0	5
Totalt kemisk massa	3 624	1,5	54
Mekanisk massa	363	-0,6	-2
Totalt massa	3 987	1,3	52

Källa: Skogsindustrierna

Leveranser – positiv utveckling under kvartal tre

Svensk marknadsmassa går till 90 procent på export. Produktionen är därför i stor utsträckning beroende av världshandeln och av den globala utvecklingen. Exporten från de svenska bruken har pendlat upp och ner hittills i år. Efter en kraftig minskning i juni, har den återhämtat sig och exporten har de senaste två månaderna haft en positiv utveckling. Till och med oktober har den totala massaexporten stigit med drygt två procent till 3,5 miljoner ton.

3.3 Sveriges export av marknadsmassa

Källa: Skogsindustrierna

Leveranserna av blekt barrsulfat har hittills i år ökat med två procent till nästan 3 miljoner ton. Till och med oktober har exporten av mekanisk massa ökat med nio procent till 363 000 ton. Däremot har exporten av övrig kemisk massa fortsatt att minska, med knappt två procent till 763 000 ton. Lagren av massa är på en fortsatt hög nivå både i Sverige och globalt.

3.4 Massaleveranser januari-oktober 2020

tusen ton	Leveranser	förändring jämfört med förra året	
		%	tusen ton
Sverige	440	-8,8	-42,3
EU	1 829	0,6	55,2
Tyskland	501	0,7	3,6
Italien	281	-10,9	-34,4
Frankrike	233	4,3	9,5
Övr Europa	444	-0,2	-0,7
Storbritannien	216	-6,1	-14,1
Afrika	47	36,7	12,7
Asien	973	-8,0	-84,4
Kina	620	-3,1	-19,6
Nordamerika	178	83,1	80,8
Latinamerika	20	34,1	5,1
Oceanien	27	64,7	10,5
Total Export	3 518	2,3	79,1
Totala leveranser	3 958	0,9	36,9

Källa: Skogsindustrierna

Leveranser till olika marknader

EU är den största exportmarknaden för svensk marknads massa. Här har nivåerna legat på ungefär samma nivå som förra året.

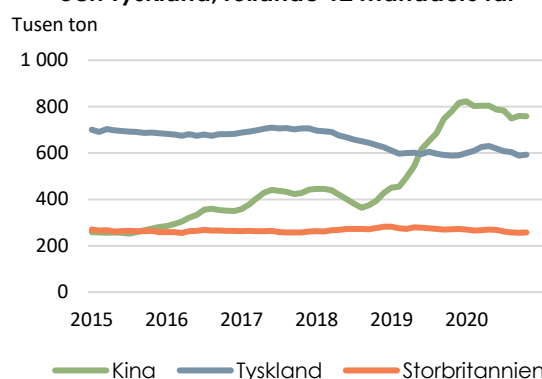
Leveranserna till Tyskland har vänt nedåt, efter ett starkt första halvår. Under det tredje kvartalet har leveranserna backat med fyra procent jämfört med motsvarande kvartal 2019. Leveranserna till Tyskland följer utvecklingen av produktionen i den tyska pappersindustrin. Men trots ett svagt kvartal, har de totala massaleveranserna till Tyskland stigit med knappt en procent under året.

Storbritannien är också en viktig marknad för svensk massaexport, då cirka fem procent av exporten går dit. Även här har leveranserna växlat stort under året. Totalt för i år har leveranserna gått tillbaka med sex procent vilket med största sannolikhet hänger samman med en minskad produktion av papper och kartong i Storbritannien.

Leveranserna till Kina, den enskilt största köparen av svensk massa, har varit svajiga hela året och pendlat fram och tillbaka i storlek. Under det tredje kvartalet steg leveranserna och nådde samma nivå som föregående år. Men räknat från januari till oktober har de totala leveranserna till Kina minskat med tre procent. Exporten till Asien som helhet har minskat med åtta procent. Detta hänger delvis samman men minskad produktion av papper och kartong.

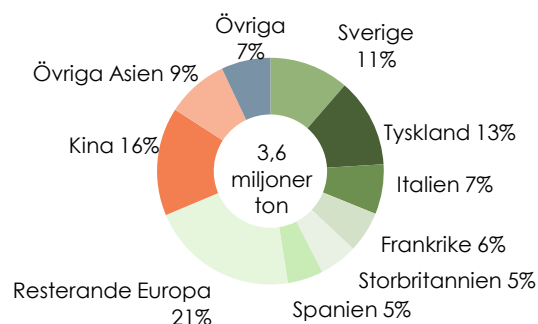
I stället har exporten till USA ökat med 80 procent hittills i år, men från blygsamma nivåer. Omkring fem procent av svensk massaexport går till USA.

3.5 Svensk massaexport till Kina, Storbritannien och Tyskland, rullande 12 månaders tal

Källa: Skogsindustrierna

3.6 Massaleveranser per marknad januari-oktober 2020

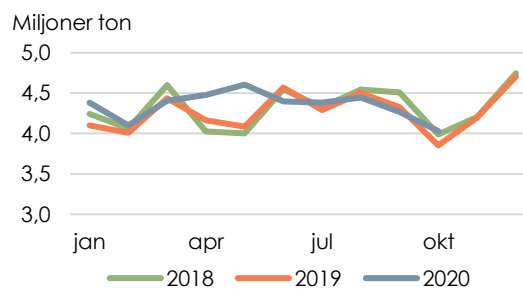

Källa: Skogsindustrierna

Global utveckling

Hittills i år har den globala produktionen av blekt sulfatmassa för marknaden ökat med tre procent. Produktionen av barrsulfat har gått tillbaka med två procent, medan produktionen av lövsulfatmassa har ökat med sju procent. Det har hittills producerats 44 miljoner ton blekt sulfatmassa till den globala marknaden. Den svenska produktionen av marknads massa har behållit sin andel av världens massaproduktion.

3.7 Global massaproduktion av blekt sulfatmassa

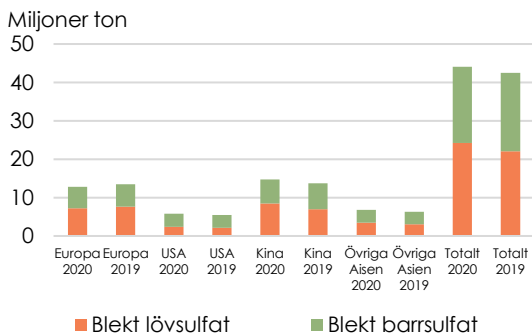

Källa: Skogsindustrierna

Globala leveranser ökar

Globalt har de totala massaleveranserna av blekt sulfatmassa ökat med fyra procent. Utvecklingen för barr och löv skiljer sig åt. Leveranserna av blekt lövsulfatmassa har haft en uppgång fram till och med oktober med tio procent medan det har skett en tillbakagång av blekt barrsulfat med tre procent. Totalt sett har leveranserna till Europa, Japan och Kina gått tillbaka hittills i år. Detta hänger samman med en nedgång av den globala produktionen av papper och kartong.

3.8 Globala massaleveranser

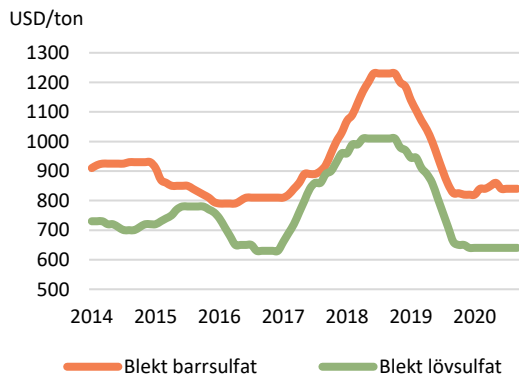
Källa: EPIS

Utvecklingen av massapriser

Prisutvecklingen kan se annorlunda ut på olika marknader. De kan variera mellan länder och för enskilda kvaliteter. Från ett företag kan prisutvecklingen också avvika från den generella bilden. Så det är inte självklart att det finns en ensidig bild av prisutvecklingen av massapriset.

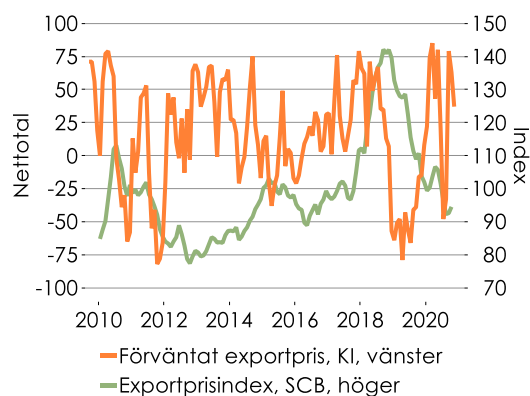
Massapriserna har under året varit stabila mätt i USD, men däremot legat klart lägre än under 2019 och jämfört med toppnoteringarna under 2018. I svenska kronor har priset gått ner på grund av att kronan stärkts mot dollarn. Under 2020 har exportpriserna på massa i svenska kronor hittills minskat med fem procent. Inga prishöjningar har aviserats för den närmaste tiden.

3.9 Prisutveckling

Källa: Fastmarkets RISI

3.10 Förväntad prisutveckling och prisindex för massa

Källor: Konjunkturinstitutet, SCB och Macrobond

Tydligt förbättrat stämningläge

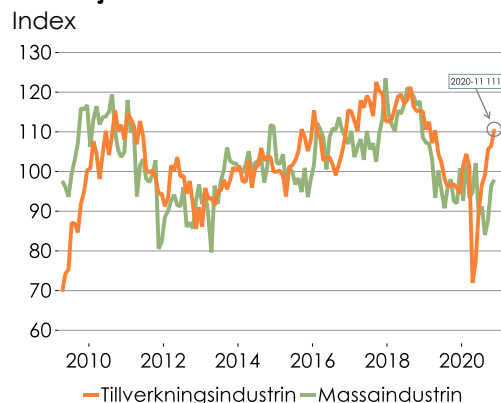
Den sammantagna konfidensindikatorn som görs av Konjunkturinstitutet är ett snitt av nulägesomdömet av orderstocken, nulägesomdömet av färdigvarulager samt förväntad produktionsvolym. Indexet föll under våren men sedan oktober har det skett en tydlig förbättring. Stämningläget är dock fortsatt något sämre än normalt.

Uppgången följer av att synen på totala orderstocken, liksom exportorderstocken, under de senaste månaderna har blivit mindre negativ. Trots uppgången är nivån fortsatt negativ, vilket indikerar att företagen sammantaget tycker att orderstocken är för liten.

Det förbättrade stämningläget följer även av en mer positiv syn på framtida produktion. Däremot har företagets syn på färdigvarulagren försämrats, vilket också stämmer överens med de aktuella lagren.

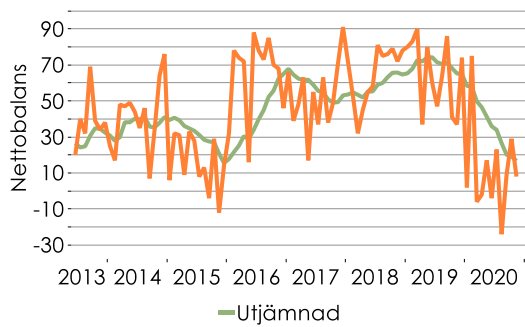
Synen på inflödet av ordrar har under 2020 gradvis blivit allt mindre negativ. Nettotalen för orderingen på export- och hemmamarknaden har återhämtat sig ytterligare. Ett positivt netttotal visar att andelen som har svarat att orderinflödet har ökat är fler än andelen som svarat att inflödet har minskat.

3.11 Konjunkturinstitutets förtroendeindikator

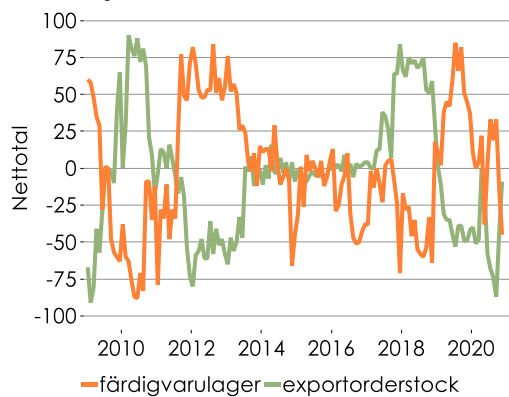
Källor: Konjunkturinstitutet och Macrobond

3.12 Förväntad produktion i massaindustrin, enligt Konjunkturinstitutets barometer

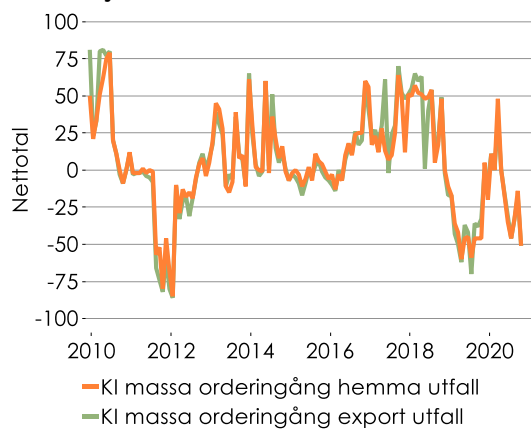
Källor: Konjunkturinstitutet och Macrobond

3.13 Massaindustrins syn på orderstock och färdigvarulager, nuläge, enligt Konjunkturinstitutets barometer

Källor: Konjunkturinstitutet och Macrobond

3.14 Massaindustrins syn på ordergång, enligt Konjunkturinstitutets barometer

Källor: Konjunkturinstitutet och Macrobond

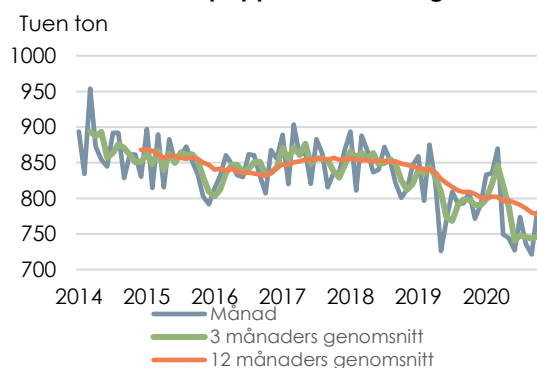
Pappersmarknaden

- Bilden består - nedgång i efterfrågan på och produktion av grafiskt papper och en viss ökad efterfrågan på förpackningsmaterial.
- Utvecklingen är densamma i många producentländer.
- Svensk produktion och export av grafiskt papper har hittills fallit med cirka 15 procent.
- Svensk produktionen och export av förpackningsmaterial har stigit med cirka tre procent hittills i år.
- Leveranserna av papper och kartong till Europa har gått tillbaka, medan exporten till Kina och USA ökat.
- Den europeiska produktionen av papper och kartong har minskat med sex procent.

Produktionen minskar

Den totala produktionen av papper och kartong i Sverige har haft en nedåtgående trend de senaste åren. Hittills i år har de totala produktionen backat med tre procent. Utvecklingen skiljer sig åt för de olika papperssegmenten.

4.1 Produktion av papper och kartong

Källa: Skogsindustrierna

För grafiskt papper, som utgör 35 procent av produktionen, har det varit en nedåtgående trend i många år med vikande efterfrågan av framförallt tidningspapper. Sedan april 2020 har produktionen av grafiskt papper rasat med i snitt 20 procent per månad. Samtliga grafiska kvaliteter har påverkats starkt negativt av pandemin genom nedstängningar i Europa. Pandemin har dessutom påskyndat strukturella förändringar inom industrin.

Tidningspapper har till och med oktober gått tillbaka med 27 procent. Trähaltigt tryckpapper, där bland annat magasinpapper ingår, har gått tillbaka med

elva procent och det träfria pappret, där kontorspapper ingår, har backat med nio procent.

Förpackningsmaterial, som svarar för 66 procent av den totala papper och kartongproduktionen, har haft en mer gynnsam utveckling under året. Årstakten har varierat, men totalt sett har det varit en positiv utveckling. Under augusti och september har det varit en tillbakagång i produktionen. En orsak är de underhållsstopp som på grund av pandemin inte kunde genomföras i våras och som istället genomförts under hösten. De olika segmenten inom förpackningsmaterial har till och med oktober haft en gynnsam utveckling. Totalt har produktionen av förpackningsmaterial ökat med drygt två procent.

Tillverknings av mjukpapper, som svarar för knappt fyra procent av den totala produktionen, ökade starkt under inledningen av pandemin. Sedan dess har utvecklingen varierat. Pandemin slår också olika mot olika produkter inom mjukpapper. Produktionen av hygienpapper har ökat tydligt samtidigt som efterfrågan, och därmed produktionen, av pappersservetter och dukar har minskat. Efterfrågan på dessa produkter har påverkats starkt negativt av de restriktioner som infördes till följd av pandemin och som slog hårt mot hotell- och restaurangbranschen. Sammanslaget är produktionen av mjukpapper fram till och med oktober på samma nivå som föregående år.

4.2 Produktion av papper och kartong januari-oktober 2020

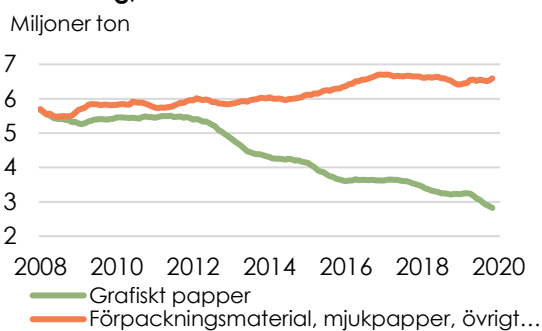
1000 ton	Produktion	förändring jämfört med föregående år	
		tusen ton	%
Tidningspapper	555	-202,2	-26,7
Träfritt tryckpapper	553	-70,5	-11,3
Trähaltigt tryckpapper	1 227	-126,1	-9,3
Grafiskt papper	2 335	-398,9	-14,6
Mjukpapper	299	0,3	0,1
Förpackningspapper	775	-0,2	0,0
Wellpappmaterial	1 794	44,8	2,4
Kartong för förpackning	2 525	79,8	3,2
Förpackningsmaterial	5 094	124,4	2,5
Övrigt papper och papp	44	-6,9	-13,5
Totalt papper och kartong	7 773	-281,1	-3,5

Källa: Skogsindustrierna

Leveranser minskar

Leveranserna av grafiskt papper har fortsatt nedåt. Leveranserna till den svenska marknaden har backat med sju procent medan exporten har sjunkit med 15 procent. För leveranserna är utvecklingen densamma för de olika delsegmenten: kraftig nedgång av tidningspapper men även en nedgång av övriga segment.

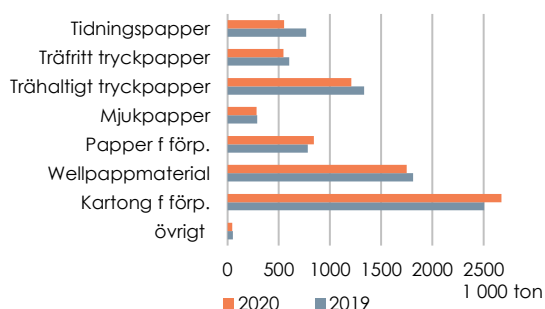
4.3 Sveriges leveranser av papper och kartong, rullande 12 månader tal

Källa: Skogsindustrierna

För **förpackningsmaterial** har både exporten och leveranserna till den svenska marknaden ökat med tre respektive elva procent. En fortsatt ökad e-handel och användande av engångsprodukter har ökat efterfrågan. Utvecklingen är mer varierande för de olika delsegmenten, förpackningspapper och kartong för förpackningar har ökat medan wellpappmaterial har haft en tillbakagång av leveranserna.

4.4 Leveranser per papperskvalitet januari – oktober 2020

Källa: Skogsindustrierna

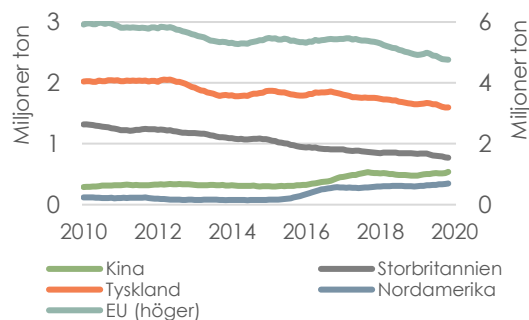
Sammantaget har leveranserna till **Europa** minskat i år. Hittills i år har det levererats 5,2 miljoner ton, vilket innebär en tillbakagång med fyra procent. Trots nedgången går fortsatt 72 procent av pappersexporten till Europa. Exporten till Europa följer det globala mönstret, med en nedgång för de grafiska kvaliteterna och en mer stabil utveckling för förpackningsmaterial.

Tyskland är svensk pappersindustris enskilt största marknad. Här har utvecklingen varit svag under året och de totala leveranserna har backat med fyra procent. Ser vi till enskilda segment, är det en spretig bild, med minskning av tidningspapper och förpackningspapper, medan magasin, kontorspapper och kartong för förpackning har ökat.

Leveranserna till **Asien** är på samma nivå som föregående år. De gick tillbaka i början av året och har återhämtat sig under hösten. Till **Kina**, som är den enskilt största utomeuropeiska marknaden, har leveranserna stigit med 15 procent, både grafiskt

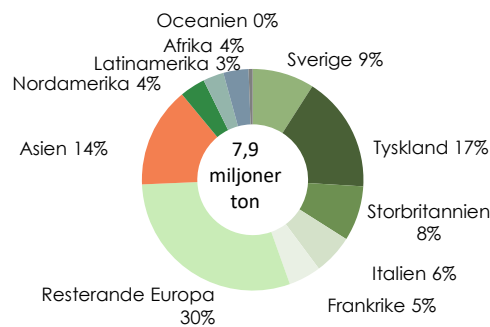
papper och förpackningsmaterial har ökat. Det är framförallt förpackningsmaterial som har levererats till Kina. Under året har även leveranser till USA ökat med 19 procent. Det är i huvudsak förpackningsmaterial som efterfrågats.

4.5 Leveranser av papper och kartong

Källa: Skogsindustrierna

4.6 Leveranser av papper och kartong

Källa: Skogsindustrierna

4.7 Leveranser av grafiskt papper januari-oktober 2020

Grafiskt papper	förändringar jämfört med föregående år		
	1 000 ton	ton	%
Totala leveranser	2 305,6	-403,0	-14,6
Sverige	217,4	-16,9	-7,2
Export	2 088,2	-381,6	-15,4
EU	1 346,8	-129,3	-10,8
Övr Europa	357,4	-40,2	-10,2
Afrika	63,5	0,3	0,7
Asien	242,2	-56,6	-21,5
Nordamerika	12,8	-13,8	-52,5
Latinamerika	44,3	-42,0	-44,7
Oceanien	13,9	-35,1	-72,7

Källa: Skogsindustrierna

4.8 Leveranser av förpackningsmaterial januari-oktober 2020

Förpackningsmaterial	1 000 ton leveranser	förändringar jämfört med föregående år	
		ton	%
Totala leveranser	5 282,2	183,2	3,6
Sverige	383,9	37,5	10,8
Export	4 898,3	16,8	3,1
EU	2 500,4	16,8	0,7
Övr Europa	768,3	-19,8	-2,5
Afrika	220,5	8,4	4,2
Asien	892,9	66,1	8,1
Nordamerika	285,5	60,7	27,3
Latinamerika	197,0	14,7	8,1
Oceanien	32,4	-4,7	-12,5

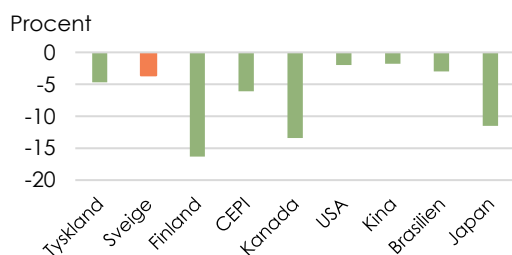
Källa: Skogsindustrierna

Fallande produktion i de flesta länder

Till och med september har den europeiska pappersindustrin producerat 60 miljoner ton. Det är sex procent mindre än vid samma tid 2019. Utvecklingen av pappersproduktionen i Europas länder har överlag haft en tillbakagång. I Tyskland, Europas största pappersproducent, har produktionen minskat med fem procent. Den finska produktionen har fallit med 16 procent och den franska med sju procent. Den grafiska produktionen har gått tillbaka med 20 procent medan förpackningsmaterial och mjukpapper har ökat med en procent.

Den globala pappersproduktionen har i stort fortsatt att gå tillbaka, men utvecklingen för de stora pappersproducenterna i världen varierar. Kina, världens största pappersproducent, har fram till och med september minskat sin produktion med två procent, enligt den kinesiska statistikbyrån. USA, världens näst största pappersproducent, har till och med september minskat sin produktion med drygt två procent. Även produktionen i Kanada och Japan har gått tillbaka.

4.9 Global procentuell förändring av produktion

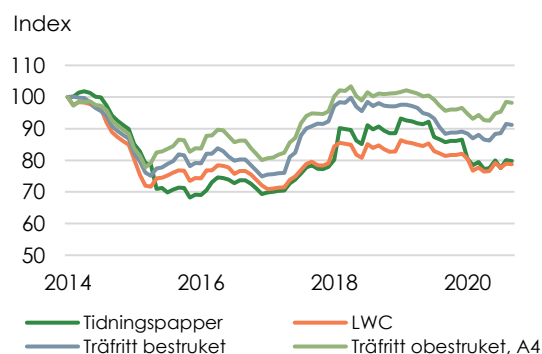
Källa: CEPI

Prisutveckling för papper

Prisutvecklingen i Tyskland får tjäna som indikator på prisutvecklingen i lokal valuta för svenska exportleveranser. Prisutvecklingen kan se annorlunda ut på andra viktiga marknader såsom Storbritannien, USA och Kina. Även för enskilda kvaliteter från ett företag kan prisutvecklingen vara annorlunda än den generella bild som ges här. Av de kvaliteteter som ingår i segmentet lyfts här ett axplock.

Priserna för grafiskt papper vek nedåt under 2019 och har sedan dess haft en varierande utveckling under 2020. Tidningspapper samt LWC och katalogpapper har legat kvar på den låga nivån medan de övriga har haft en ökning av priset med två procent sedan december 2019.

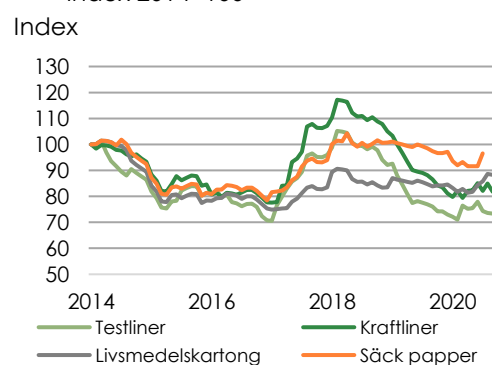
4.10 Prisutveckling grafiskt papper

Källor: Fastmarkets RISI och Skogsindustrierna

Priserna på förpackningsmaterial har under de senaste åren haft en svag utveckling. Under 2019 var prisutvecklingen mer stabil, men under 2020 har priserna för de olika kvaliteterna stigit. Sedan december 2019 har priserna gått upp med en till fyra procent.

4.11 Prisutveckling förpackningsmaterial

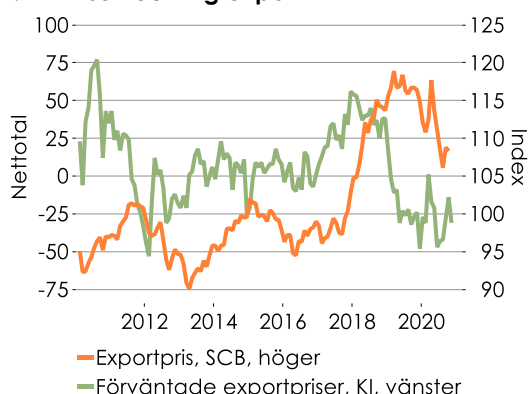

Källor: Fastmarkets RISI och Skogsindustrierna

Även SCB:s exportprisindex visar att priserna ligger på en högre nivå än priserna för 2018. Däremot är de förväntade exportpriserna fortfarande på en

negativ nivå. Under året har exportpriset fallit stort, en minskning med drygt åtta procent.

4.12 Prisutveckling export

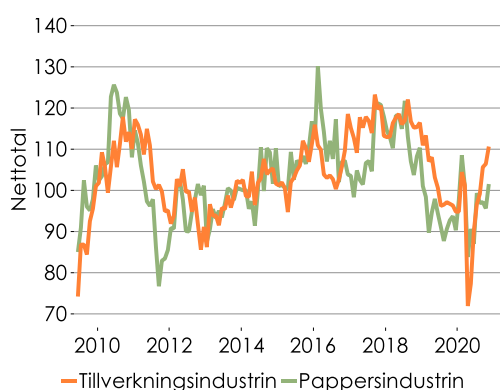
Källa: Konjunkturinstitutet och SCB

Konjunkturinstitutets barometerindikator

Konjunkturinstitutets barometerindikator har under hela året legat under sitt historiska genomsnitt. Under de senaste månaderna har indikatorn vänt uppåt och i november överträffade den sitt historiska genomsnitt. Pappersindustrins indikatorn är dock på en lägre nivå än för tillverkningsindustrin totalt.

Synen på färdigvarulager har förbättrats och lagerstorlekarna har börjat minska. Omdömet om orderstockarnas storlek har varit dystert under året. Från starten av 2018 har orderstocken för pappersindustrin fallit och har varit negativ sedan dess. Ett negativt värde innebär att företagen sammantaget tycker att orderstocken är för liten.

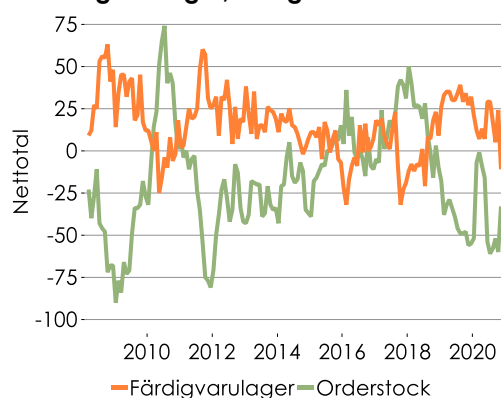
4.13 Konjunkturinstitutets förtroendeindikator för pappersindustrin

Källa: Konjunkturinstitutet

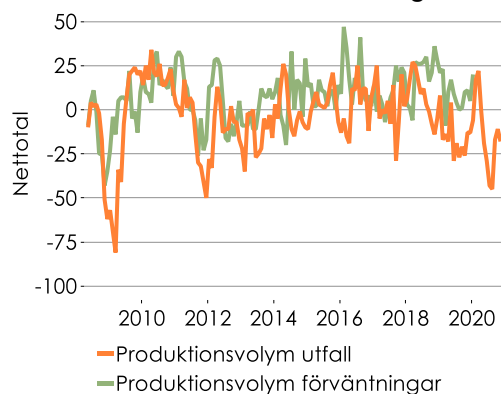
Utifrån Konjunkturinstitutets barometer kan vi från olika indikatorer utläsa vad branschen väntar sig för utveckling framöver. Pappersindustrin har en positiv syn på den framtida utvecklingen. Av diagrammet framgår även att förväntningarna stämmer relativt väl med utfallet inom pappersindustrin. Det är fortfarande fler företag som förväntar sig en ökning av produktionen de kommande tre månaderna än det motsatta. I samband med att ny kapacitet tas i bruk finns det goda skäl att tro på en ökning av produktion och leveranser framöver.

4.14 Utveckling av orderstock och färdigvarulager, nulägesomdöme

Källa: Konjunkturinstitutet

4.15 Produktion, utfall och förväntningar

Källa: Konjunkturinstitutet